

SVENSK FISKERI TIDSKRIFT

Propellermjärde för lakfångst i rinnande vatten.

Se artikel sid. 7.

SVENSK FISKERI TIDSKRIFT

ORGAN FÖR SVENSKA FISKEVÅRDSFÖRBUNDET

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: O. OLOFSSON

Nr 1 Årgång 69

Upplysningar om
expedition och prenumeration m.m. efter texten

Januari 1960

INNEHÅLL

Fiskeristyrelsen avstyrker spinnfiskelicenser i saltsjön inom Södermanlands län (s. 1). — C. Puke: Laxöringfisket och utbyggnaderna, några synpunkter på kompensationsmöjligheterna (s. 4). — Åluppsamlingen i Lagan 1959 (s. 6). — Mjärde med propeller för laxfångst i rinnande vatten (s. 7). — G. Edman: Ett intressant fiskplanteringsförsök (s. 8). — Aktuellt om vattenvården (s. 9). — B.: Fiskerivetenskaplig utbildning i Japan (s. 10). — Lowenstein: Handeln med karpynge i fjärran Östern (s. 10). — H. Wiederberg: Mälarens Fiskareförbund 25 år (s. 11). — LITTERATUR (s. 15). — I KORTA DRAG (s. 16) — Fiskeridadministrationen 1960 (s. 18).

Återgivandet av text och illustrationer tillåtes endast om källan anges.

Fiskeristyrelsen avstyrker spinnfiskelicenser i saltsjön inom Södermanlands län

Då Fiskeristyrelsens yttrande i rubricerade ärende är av stort allmänt intresse, återges det in extenso.

Red.

Genom remiss den 17 september 1959 har Kungl. Maj:t anmodat fiskeristyrelsen att avgiva utlåtande över de besvär, domänstyrelsen, Fiskefrämjandet och Amatörfiskarnas riksförbund var för sig anfört över länsstyrelsens i Nyköping resolution den 23 december 1958 angående fastställande av ny stadga för saltsjöfisket i Södermanlands län. Till åttlydnad härav får styrelsen med remisshandlingarnas återställande anföra följande.

9 § fjärde stycket överklagade stadgan har följande lydelse.

Fiske med spinn (även s.k. kastfiske), slant och angelkrok är förbjudet. Dock kan länsstyrelsen för bestämt fiskeområde meddela tillstånd till dylikt fiske, antingen till enskild fiskerättsinnehavare, som styrker sin fiskerätt, gällande för denne och en i

hans sällskap varande gäst eller medhjälpare, eller ock till fiskeriförening, gällande för visst antal medlemmar, avpassat efter vattenområdets storlek och fiskavkastningsförmåga. Före utfärdandet av sådant tillstånd som senast omnämnts skall vederbörande fiskeritjänsteman och kustfiskareorganisation lämna tillfälle att avgiva utlåtande i ärendet.

Klagandenas yrkanden är såtillvida olika som domänstyrelsen med sina besvär avser att den nyss återgivna bestämmelsen av Kungl. Maj:t skulle förklaras icke gälla kronans vatten under ämbetsverkets förvaltning, under det att Fiskefrämjandet och Amatörfiskarnas riksförbund syftar till bestämmelsens upphävande generellt inom stadgans tillämplighetsområde, d.v.s. utan avseende på om äganderätten till ifrågakommande fiskevatten innehas av kronan eller enskilt rättssubjekt.

Om något motsatsförhållande mellan det lokala fiskevårdsintresset, företrätt av länsmyndigheterna, å ena sidan, samt domänverket så-

som förvaltare av de enskilda kronofiskena vid länets kust, å andra sidan, kan man knappast tala i betraktande av den i länets fiskerinämnds utlåtande till länsstyrelsen den 25 april 1959 (s. 3) lämnade upplysningen, att »de tvistigheter som förekommit mellan domänstyrelsen och fiskerinämnden endast berört kronans arrendevatten».

I målet är upplyst, att domänstyrelsen av länsstyrelsen meddelats sådana tillstånd som avses i den överklagade bestämmelsen till följande antal för år räknat, nämligen 30 för $\frac{1}{4}$ mtl Fifång i Mörkö socken, 50 för Askö 1¹ i Trosa—Vagnhärads socken samt 25 för Furholmen—Eriksö, samt att jägmästaren i Stockholms revir begärt motsvarande licenser för fiskevatten tillhörande kronans arrendeställen Gullberga och Harburen i Mörkö samt Furholmen vid Tullgarn.

Ett indicium på det stora fritidsintresset i dessa trakter utgör det faktum, att enbart i Södertälje finns två båtklubbar med sammanlagt 700 medlemmar.

Gällande föreskrifter om förvaltningen av kronans fisken i SFS 1951: 395 och 396 utvisar, att domänmyndigheterna har att vidtaga åtgärder för vård och bevakning av de fisken som står under deras förvaltning, att om särskilda fiskevårdande åtgärder anses erforderliga, planläggning och utförande därav i allmänhet bör ske i samråd med fiskerimyndighet (SFS 1951: 395, 2 §), att fiskevårdssynpunkterna alltid bör beaktas åtminstone i så måtto att upplåtelse icke sker i sådan omfattning eller eljest på sådant sätt att skada på fisket kan befaras, att frågan i vilken utsträckning särskilda fiskevårdande åtgärder skall företagas får bli beroende på omständigheterna i det särskilda fallet, samt att dylika åtgärder emellertid i vart fall ej bör försummas, om ett bättre utbyte av fisket kan vinnas för rimliga kostnader (SFS 1951: 396, anvisningarna till 2 § andra stycket).

Då det sålunda står klart, att domänmyndigheterna utan speciella föreskrifter i länsfiskestadgar är skyldiga att såsom tjänsteåliggande beakta och tillgodose fiskevårdens krav, återstår att besvara frågan, huruvida dessa krav i övrigt, d.v.s. med avseende på sammanslutningar av fritidsfiskare och enskilda sådana fiskare, må böra leda till ett upprätthållande av föreskrifter av den typ, som innehålls i 9 § fjärde stycket av saltsjöfiskestadgan för Södermanlands län.

I sådant avseende torde först böra erinras om att i det norra grannlänet till Södermanlands län, Stockholms län, sådan s.k. spinnfiskelicens, som avses med den överklagade bestämmelsen i södermanlandsstadgan, infördes redan på 1930-

talet på grund av farhågor för överfiskning av gäddbestånden genom fritidsfiskarna, men att denna licensbestämmelse bortfallit i den fr.o.m. den 1 januari 1958 gällande saltsjöfiskestadgan (Stockholms läns kungörelser nr 279 A/1957). Däremot kvarstår spinnfiskelicensen i det södra grannlänet, Östergötlands län, enligt länsstyrelsens i Linköping resolution den 24 april 1956 (Östergötlands läns kungörelser nr 64, ser. A). I övriga läns lokala fiskestadgar saknas bestämmelser om spinnfiskelicensiering.

Vidare framgår av 9 § andra stycket överklagade stadgan, att fiske med drag, svirvel och utter eller därmed jämförligt redskap efter farkost framförd enbart genom rodd är tillåtet. Otivvelaktigt är fiske med drag, fäst i reven på ett spinnspö, som placerats t.ex. i botten på en med rodd framförd båt, tillåtet dragfiske, och man frågar sig då, vilken nytta stadgans spinnfiskelicensiering kan göra, varvid särskilt bör beaktas det stora antalet båtägare i det närbelägna Södertälje enligt vad förut framhållits.

Slutligen får styrelsen erinra om, att f.d. byråchefen Gunnar Alm ägnat hithörande fiskeribiologiska problem en ingående studie, under titeln »Avkastningen av gädd- och abborrfisket vid Sveriges östersjökust åren 1914—1955» införd i Report No 38 från »Institute of Freshwater Research», Lund 1957, s. 5—69. Ur detta arbete torde styrelsen här få återgiva följande.

Därest förbuden medfört större romläggning och härigenom orsakat uppkomsten av rikare årsklasser, borde fångstkurvornas förlopp återspegla detta. Till en början kan då framhållas att, bortsett från Södermanlands län med dess för tidigare år tvivelaktiga statistik, samtligt län uppvisar stigande fångstkurvor för gädda, delvis även för abborre, från mitten av 1930-talet med kulmen åren 1945—1950, varefter fångstkurvorna åter går nedåt. Redan denna uniformitet talar för att fluktuationerna i fångstkurvornas förlopp icke kan tillskrivas de vid olika tidpunkt tillkomna och rätt skiftande förbuden. Säkert beror i stället denna överensstämmelse, som ovan framhållits, på faktorer som utmed stora delar av kusten orsakat uppkomsten av rikare eller fattigare årsklasser, eller som på liknande sätt påverkat fiskets utövande. (S. 58).

Ett bevis för att de långvariga fluktuationerna i gäddfångsten icke kunna tillskrivas ovannämnda förbudsbestämmelser (kurs. här) har man också i det förhållandet, att fluktuationerna i abborrfångsten stämmer med dem hos gäddan. Även om detta delvis kan tillskrivas fiskets utövande (jmf. sid. 35), måste dock de mera långvariga fluktuationerna också hos abborren bero på förekomsten av olika rika årsklasser. (S. 59).

Mångenstädes talas nu om att det på senare år alltmera ökande sportfisket skulle inverka skadligt och i varje fall minska fångsterna för yrkes- och husbehovsfisket. Det är visserligen sant att praktiskt taget utmed hela den berörda kuststräckan avkastningen av både gädda och abborre nedgått under

1950-talet. Men motsvarande förhållanden ha varit förhållandevis också under åren efter 1915 och efter 1927, under vilka perioder icke någon speciell ökning av sportfisket förekommit. Troligare är därför, att den senaste nedgången beror på samma faktorer, som framkallat tidigare fleråriga fluktuationer i beståndens storlek och i avkastningskurvorna, och att vi därför småningom åter bör kunna vänta ökande fångster. (S. 60).

Efter övervägande av vad sålunda och i övrigt upptagits får styrelsen sammanfattningsvis uttala,

att länsstyrelsen i Nyköping, hushållningssällskapet i Södermanlands län och länets skärgårdsfiskareförbund överskattar betydelsen ur fiskevårdssynpunkt av den s.k. spinnfiskelicensieringen,

att några lagligen grundade skäl för att i förevarande hänseende sätta domänverket i någon särställning på sätt domänstyrelsen yrkat i sina besvär icke kan åberopas,

att fog heller icke finnes för att ställa avgörandet av föreliggande spörsmål på framtiden,

samt att styrelsen tillstyrker, att Kungl. Maj:t må i anledning av de i målet anförda besvär förordna om upphävande av 9 § fjärde stycket i den av länsstyrelsen i Nyköping utfärdade länsfiskestadgan för saltsjöfisket i Södermanlands län.

I ärendets avgörande har deltagit förutom undertecknade Hult och Sahlin, den sistnämnde föredragande, jämväl byråchefen Wikland, som till utveckling av sin mening tillagt följande.

Omfattningen av länsstyrelsernas befogenhet att med stöd av 14 § fiskeristadgan meddela särskilda bestämmelser om fiskets vård och bedrivande inom länsområdet eller del därav framgår ej av stadgans förarbeten i SOU 1953: 2, Prop. 1954: 183 och L³U 1954: 28 i vidare mån än att föredragande statsrådet i nämnda Prop. (s. 108) uttalat att »liksom enligt nuvarande stadga bör länsstyrelsen kunna genom lokala bestämmelser skärpa stadgans allmänna bestämmelser om minimimått, fredningstider, förbudna fiskemetoder m.m.». Vid sådant förhållande är man vid avgörandet av denna viktiga gränsdragningsfråga hänvisad till att söka ledning i (den administrativa) rättstillämpningen och allmänna tolkningsprinciper.

Vad beträffar den administrativa rättstillämpningen på förevarande område ligger det i sakens natur, att denna endast undantagsvis kan anlitas som tolkningskälla, eftersom endast ett begränsat antal länsfiskestadgar i besvärsväg drages under Kungl. Maj:ts i statsrådet prövning.

Emellertid torde man av bestämmelserna i 22 § lagen om rätt till fiske vara berättigad att

e contrario draga den slutsatsen, att med stöd av 14 § fiskeristadgan av länsstyrelse utfärdade lokala fiskestadgar icke får innefatta civilrättsliga regleringar, ty skulle en allmän befogenhet att meddela dylika regleringar i stadgeväg vara länsstyrelse inrymd, så vore ju 22 § fiskerättslagen överflödig. Vad nu sagts läser även gälla sådan lagstiftningsmateria, som regleras av Kungl. Maj:t ensam i kraft av Kungl. Maj:ts ekonomiskt—administrativa lagstiftningsmakt. En Kungl. Maj:ts trålfiskedispens t.ex. läser icke kunna inskränkas av länsstyrelse i stadgeväg.

Av förevarande mål, tidigare avgjorde liknande mål och lagakraftvunna länsfiskestadgar inhämtas dock, att länsstyrelserna på sina håll förefaller benägna att bortse från denna principiella gränsdragning och att ge sig in på fiske-regleringar, som icke står väl tillsammans med den allmänna eller ekonomiskt—administrativa lagstiftningen. Denna benägenhet har uppmärksammas av Amatörfiskarnas riksförbund i dess i Prop. 1954: 183 s. 101 återgivna remissyttrande över SOU 1953: 2.

Den påtalade tendensen hos de stadgeutfärdande myndigheterna, länsstyrelserna, framstår som särskilt betänklig mot följande bakgrund. Vid 1950 års riksdag har statsmakterna för dryga kostnader av skattemedel dels praktiskt taget upphävt den enskilda fiskerätten utefter hela västkusten, dels utefter hela havskusten norr om Stockholms län för varje svensk medborgare frigivit fisket med rörliga redskap efter all annan fisk än lax, dels ock även annorstädes utmed havskusterna och i de stora sjöarna underkastat den enskildes fiskerätt icke obetydliga inskränkningar. Men vidare har Kungl. Maj:t efter omfattande förarbeten genom Fiskevattensutredningen 1939 och Fiskerättskommittén beträffande kronans enskilda fiskevatten, vilka som bekant har en mycket betydande omfattning och om vilka det i detta mål till väsentlig del är fråga, den 8 juni 1951 utfärdat dels kungörelse angående förvaltningen av kronans fisken (nr 395), dels cirkulär till domänstyrelsen och de övriga myndigheter som ha kronan tillhöriga fisken under sin förvaltning rörande tillämpningen av kungörelsen den 8 juni 1951 (nr 395) angående förvaltningen av kronans fisken (nr 396). Om innehållet i relevanta delar av dessa författningar har i det föregående erinrats.

Ett huvudsyfte med ovan åberopade lagar och författningar är för att citera dåvarande föredragande departementschefen Strängs uttalande i Prop. 1950: 60 s. 49 till stöd för att konstituera ett frifiskeområde i Mälarens centrala del (18 § fiskerättslagen) att »befolkningen i städer och

andra samhällen kring ifrågakommande sjö- och havsområde bör ha tillgång till åtminstone något vatten, där rekreativfiske fritt kan utövas». Och vad beträffar fiskerinnämndens synpunkt att en spinnfiskelicens skulle vara till förmån för angivna arrendatorer av kronofiskevatten så bör det häremot framhållas, att enligt förenämnda cirkulär den 8 juni 1951 (nr 396) till domänstyrelsen m.fl., till 8 § första stycket, ankommer det på domänstyrelsen att meddela föreskrift om skyldighet för fiskearrendator att tåla att fiske upplåtes även till andra.

Mot bakgrunden av den här lämnade redogörelsen bör det under inga förevändningar och allra minst under åberopande av fiskevårdssyn-

punkter, som på vetenskapens och den beprövade erfarenhetens nuvarande ståndpunkt icke är entydiga och klara, få förekomma att lokala och ibland ganska monopolistiskt färgade intressen på bakvägen över lokala länsbestämmelser av politirättslig natur inskränker den frihet och rörlighet på fiskets område, som tillförsäkrats medborgarna genom såväl 1950 års vattengräns- och fiskerättslagstiftning som genom 1951 års författningar om förvaltningen av kronans enskilda fiskevatten.

På dessa grunder instämmer jag i det slut, vartill överdirektören Hult och byråchefen Sahlin kommit i föreliggande underdåniga utlåtande.

Laxöringfisket och utbyggnaderna, några synpunkter på kompensationsmöjligheterna

Av C. Puke.

De omfattande utbyggnaderna i vattendragen har starkt förändrat strömfiskens existensmöjligheter. Vattendragen har blivit sjöar i trappsteg efter varandra nästan från källan till havet. Det tycks särskilt vara laxöringen som har svårt att anpassa sig till denna nya miljö. Bestånden minskar eller försvinner. Det är så mycket mer beklagligt, som fisket efter laxöring värderas synnerligen högt. Områden, som kan erbjuda sådant fiske, är alldeles särskilt eftersökta och man betalar snart vilket pris som helst för att få tillfälle kasta efter detta förnämliga fritidsfiskeobjekt.

Inom mellersta fiskeriintendentsdistriktet är frågan lika brännande som på andra håll. För att få något grepp om strömfiskets förändringar inom det har provfiskeriet och märkningar igångsatts. Försöken är ännu ej avslutade men några uppgifter torde dock redan nu böra lämnas.

I Ljusnan i nordligaste Hälsingland indämdes 1953 en sträcka på 18 km av älven av Laforsens kraftverk. I dammsjön mynnar ett antal smärre vattendrag, som är strömfiskförande, vilket också var fallet med själva Ljusnan. Vikten av att kunna utnyttja den blivande dammens produktionsförmåga framhölls vid förarbetena liksom också att strömfisket borde förläggas dit. Någon förflyttning av fisket till andra vattenområden med nya färdvägar och krängel med fiskerätt som följd skulle då inte behövas. En utsättning av ensomriga ungar i de nämnda mindre vatten-

dragen ansågs möjliggöra ett fiske efter öringen i dämningområdet. Efter lämplig uppväxttid i vattendragen skulle nämligen ungarna som »laxöringsmolt» vandra ut i kraftverksdammen och där växa till och bli stor fångstbar fisk.

Därför utsattes också från år 1954 årligen minst 10.000 ensomrig laxöring i vattenområdet dels i de smärre vattendragen dels också i Ljusnan i de strömmar, som ännu finns kvar i övre delen av dammsjön. För att kontrollera resultatet verkställdes 1957, då ca 60.000 ensomriga ungar sammanlagt utsatts, ett omfattande provfiske över hela dammsjön. Därvid erhöles ingen laxöring men däremot gott med gädda och abborre. Ytterligare provfiskeriet skall nu åter verkställas för att slutligt belägga förhållandet. I den strax ovanför Laforsen belägna Krokströmmens kraftverksdamm har samma erfarenhet gjorts. Fiskbeståndet domineras av gädda och abborre.

Man kan därför redan nu dra den slutsatsen att utsättningen av den ensomriga laxöringen icke lett till önskad effekt. Orsakerna är säkerligen flera. Ett par skall påpekas här. Den produktion av »laxöringsmolt» man väntat i de mindre vattendragen har uppenbarligen uteblivit. Deras produktionskapacitet var synbarligen redan tagen helt i anspråk av vildfiskeriet. Utsättningen ledde endast till en hård konkurrens med befintlig stam med undergång för den svagare med ringa total överlevnad som följd, eller ock-

Tab. 1. Återfynd av märkta laxöringungar utsatta i Ljusnan och Selångersån, intill den 31/12 1959.

Vattenområde	Tid för utsättning	Material	Antal	Medelvikt g/st	Återfynd				Total Återfångst St	Anm.	
					0—2 mån	3—6 mån	7—12 mån	efter 12 mån			%
Växsjön	1958	Havs- och insjölagöring	450	100	17	9	1	1	28	6,2	1)
	21.5	2-årig, tråguppfoädd									
Flästasjön	1959	Insjölagöring, 2-årig, tråguppfoädd	380	130	12	5	0	—	17	4,5	
	8.6										
Selångersån	1958	Insjölagöring, 2-somrig, dammuppfoädd	30	250	1	0	11	—	12	40,0	
	8.10										

1 Endast återfångster i utsättningsområdet medtagna här, dessutom har 16 återfynd gjorts i havet.

så har näringstillgången blivit allt för liten för det stora antalet fiskar i vattendraget och inga har klarat sig. Vad som vidare spelar stor roll är att dammsjön blivit ett gott gädd- och abborrevatten. De biologiska förutsättningarna härför är stora. Uppdämda grundområden blir fina gäddlekplatser. Rönjingsrester bildar gott underlag för abborreleken. Gäddan och abborren, som är konkurrenskraftiga fiskar, har snabbt tillgodogjort sig den ökade produktionen i den nya sjön och förhindrat den konkurrenssvaga laxöringen att hålla ett näringsutrymme åt sig. Dessutom utgör mindre laxöring alldeles tydligt ett gott foder främst åt gäddan men också åt abborren.

Med utgångspunkt från det erhållna resultatet syntes följande åtgärder erforderliga för att nå önskad effekt. En direkt utsättning av »laxöringsmolt» måste ske i sjön. Med hänsyn till konkurrensen från gädda och abborre borde dock ännu större fisk användas, helst sådan med en vikt av ca 150 g.

För att undersöka effekten av en dylik utsättning har några försök verkställts dels i Ljusnan vid Bollnäs dels också i Selångersån, ett mindre vattendrag med en medelvattenföring av 5 m³/sek., vid Sundsvall.

I Ljusnan har tvenne sjöar, Flästasjön och Växsjön, båda i närheten av Bollnäs, dämmts upp genom kraftverksbyggen. Lekströmmar som funnits till och från sjöarna har därvid försvunnit. I dessa dammsjöar har prov med utsättning av sådan märkt större laxöring verkställts 1958 och 1959.

Som framgår av tabell 1 har återfångsten blivit omkring 5%. Därvid är dock att märka att försöket 1958 i Växsjön materialet ej var rent.

Gå laxarna genom mörka fiskvägar? För att pröva om laxarna gå genom mörka fiskvägar har man i Amerika utfört en serie försök i en fiskväg, som var 96 fot (ca 29,3 m) långt och 4 fot (ca 1,2 m) bred. Den bestod av sex 16 fot (ca 4,9 m) långa bäcken med ett ungefärligt medeldjup av 6,3 fot (1,9 m).

En del av fisken utgjordes av havslaxöring, vilket visar sig i en del havsåterfångster. År 1959 användes endast insjölagöring.

Hösten 1958 utsattes ett antal insjölagöring i Selångersån. Återfångsten av dessa har hittills uppgått till 40%. (Se tabell 1.)

Av dessa försök torde följande slutsatser kunna dragas. Det vill synas som återfångsten av laxöring av den använda storleksordningen i dammsjöar icke blir alltför stor. Den övre återfångstgränsen torde antagligen icke komma att ligga högre än vid ca 20%. Om utsättningspriset är 2 kr per fisk skulle det då betyda att den vid återfångsten kostar 10 kr per styck. Detta är högt även om hänsyn tas till det utomordentligt stora sociala värde laxöringfisket har som fritidsfiske. Återfångsten i smärre vattendrag tycks däremot kunna ge gott utbyte, kanske upp till 50%. Fiskens värde vid återfångsten om utsättningspriset är detsamma som ovan uppgår då till 4 kronor per styck, vilket är försvarbart.

Sammanfattningsvis kan man sålunda, synes det mig kunna säga att en utplantering av ensomrig laxöring under nu givna förutsättningar ofta torde bli resultatlös. Skall någon effekt då vinnas måste laxöringungar med en medelvikt av minst 100 g utsättas varvid man antagligen kan erhålla ett måttligt utbyte i dammsjöar men gott sådant i mindre vattendrag.

Ett överflyttande av laxöringfisket i vattenbyggnadsskadade områden till mindre vattendrag, vilket sålunda kan synas ge säkrare resultat, stöter emellertid ofta på juridiska hinder. Skadeverkan av ett företag flyttas in på oskadat område om kompensationsfiske utföres där. Man bör därför kanske intensifiera undersökningarna i dammsjöarna för att nå bättre resultat i dem.

Fiskvägen var under försöken antingen mörklagd eller belyst, varvid ljusstyrkan noggrant fastställdes. Det visade sig att fiskarna passerade fortare och bättre genom den mörklagda fiskvägen. Medan passagen tog 2 minuter, då fiskvägen var mörklagd, tog den 8,5 minuter då fiskvägen var ljus.

Åluppsamlingen i Lagan 1959

Nedanstående tabell visar åluppsamlingen i Lagan vid Laholm, vilken som vanligt handhåfts av Sydsvenska Kraftaktiebolaget under ledning av chefen för dess skogskontor jägmästare Hugo

År	Kilogram			Stycken				
	Stort	Smått	Summa	Stort 1000 st	Smått milj. st	Summa milj. st		
1959	42,4	5 %	868,1	9,5 %	910,5	2,1	3,02	3,02
1958	72,5	15 %	424,7	85 %	497,2	3,7	1,49	1,49
1957	88,9	26 %	247,2	74 %	336,1	4,7	0,67	0,68
Medeltal 1946—1956	136	26 %	383	74 %	519	6,0	1,42	1,42

Den första glasålen iaktogs den 10 maj och samlarna sattes i funktion den 11 maj. Den 20 oktober togos samlarna ur bruk.

Nedanstående tabell visar hur fångsten fördelade sig under säsongen. Ålyngelmängden anges för de dagar, då samlarna tömts för utsättning av ålynglet.

Datum	Stort	Smått
17.5	—	52,0
21.5	—	57,0
28.5	—	37,0
5.6	1,1	66,8
12.6	2,7	62,0
18.6	1,2	48,6
30.6	1,0	27,0
3.7	—	45,7
6.7	2,5	64,2
10.7	2,5	60,5
16.7	3,7	58,5
24.7	4,9	48,0
28.7	3,5	55,0
3.8	2,8	36,2
9.5	2,5	37,5
14.8	6,5	47,0
28.8	6,5	52,5
30.9	1,0	12,6
S:a	42,4	868,1

Vid kontrollräkning visade sig följande antal smått ålyngel gå på ett kg:

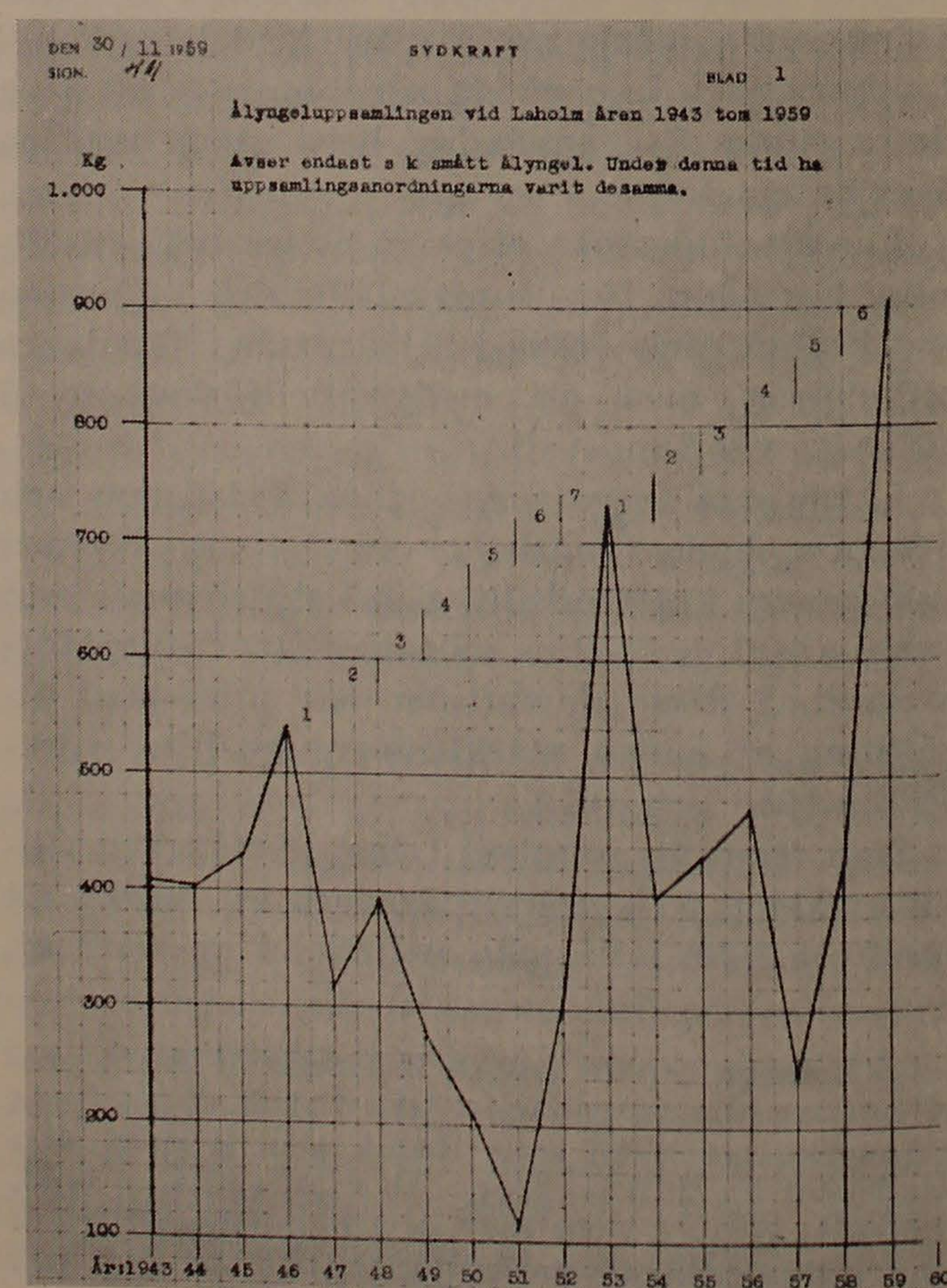
Datum	St per kg	Medeltal
16.5	3.930—4.120	4.023
12.6	3.880—4.200	4.053
30.6	3.339—3.720	3.556
16.7	3.060—3.130	3.106
28.7	2.890—3.080	2.967
13.8	3.400—3.570	3.473
18.9	2.980—3.260	3.120

51 st större ålungar gick i medeltal på 1 kg. Ålynglet utsattes på 26 huvudstationer, en del med ett flertal understationer.

Martinell. I tabellen upptas också till jämförelse siffrorna för åren 1957 och 1958 samt medeltalet för åren 1946—1956.

Utom ovan angivna mängder erhöles 1,0 kg större ålungar och 34,6 kg smått yngel, som utsattes i Åsnen i Mörrumsåns vattensystem.

Nedanstående diagram visar uppsamlingen av smått ålyngel vid Lagan 1943—1959. Siffrorna 1, 2, 3 o.s.v. mitt på diagrammet ange antalet år mellan de mycket starkt markerade topparna. För en diskussion rörande orsakerna till den starka variationen saknas material, om nu variationen över huvud beror av orsaker som äro åtkomliga för vår prövning. Påpekas kan endast

att det tidigare toppåret 1953 utmärktes av en varm sommar (särskilt juni månad) liksom rekordåret 1959. 1946 var sommaren däremot rätt kall.

Av intresse torde vara att påpeka, att kostnaderna för ålynglets uppsamling och utsättning, vari enligt Vattendomstolens domar samtliga kraftverk i Lagan äro skyldiga att deltaga, fördelas på så sätt att kostnaderna utom för trans-

porten debiteras i proportion till fallhöjden, varvid man utgår från hela fallhöjden för kraftverken nedströms Bolmen, Vidöstern och Furen—Flåren, från halva fallhöjden uppströms dessa sjöar. Transportkostnaderna delas i stort sett lika mellan företagen. 1959 uppgick kostnaderna till 9.430 kr, därav 6.319 kr för uppsamling etc och 3.111 kr för transporter.

O. O—n.

Mjärde med propeller för lakfångst i rinnande vatten

Efter flera års experiment har mjölnaren Alfred Svedlund i Skästra vid Ljusnan strax söder om Ljusdal konstruerat en lakmjärde eller lakbur med en av strömmen driven propeller, som visat sig vara oerhört fisklig och överlägsen vanlig traditionell fiskredskap. Propellern klipps ut av blank aluminiumplåt på sätt bilden visar och placeras vid mjärdens ingång, där strömmen kommer den att rotera, vilket tydligen inverkar oemotståndligt lockande på laken. Fångsterna i den propellerförsedda mjärden ha genomgående varit mycket stora, sällan under 100 kg per vittning. Vid prov med en mjärde utan och en med

propeller sida vid sida gick alla lakarna in i den senare.

Detta billiga och effektiva redskap bör kunna få stor betydelse för lakfisket i rinnande vatten. Där laken når hygglig storlek, är den ju under vintern en mycket värdefull matfisk. Där vattnen översvämmas av smälake, bör en kraftig decimering med propellermjärdens hjälp göra stor nytta. Smälaken duger också som foder till rävhöns och minkfarmer.

Propellern utgör tydligen en vidareutveckling av den gamla metoden att locka in laken i lakstrukturer o.d. genom blanka metall- eller porslinsbitar.

O. O—n.

Propellermjärde för lakfångst i rinnande vatten.

Ett intressant fiskomplanteringsförsök

På Fiskets Dag 1957 hölls ett mycket intressant föredrag av föreståndaren för fiskeriförsöksstationen i Aneboda, fil. lic. Bruno Berzins, som behandlade frågan om möjligheterna att till vårt land införa fiskarter från andra länder för att därigenom söka berika vår fiskfauna. Därvid framkastades av föredragshållaren den tanken, att det kanske vore skäl att pröva införandet till Sverige av en i Ryssland befintlig störsart vid namn sterlett (*Acipenser ruthenus*).

Sedan nämnda föredrag hölls, har man i Danmark varit i tillfälle att göra försök med omplantering av sterlett, vilket redovisas i Ferskvandfiskeribladet av C. J. Ramussen. Under år 1958 var det en dansk fiskodlare, som tog initiativ till att från Sovjet anskaffa 50.000 sterlettyngel i utbyte mot laxöringrom. Sterlettynglet planterades ut i dammar, men ynglet dog. Detta försök misslyckades helt, innan man erhållit någon som helst erfarenhet ifråga om ynglets tillväxt.

Försöket återupprepades därför under 1959, då också 50.000 sterlettyngel erhöles från Sovjet. Efter en tid av två och en halv månader hade man lyckats hålla vid liv ca 250 sterletter. Om själva tillväxten angives, att denna var snabb men mycket varierande. Efter två månader hade de största ungarna uppnått en längd av 10—12 cm. Det anföres dock exempel även på långsam tillväxt från omplanteringsförsök i andra länder. Sådana försök har tidigare företagits i andra länder utan att dock ge upphov till något bestånd av fiskarten ifråga.

Sterletten är den minsta av de sex störsarter som finnes inom Europa. Dess storlek uppgives variera mellan 30 och 50 cm.¹ Dess utbredningsområde är Donau och en del tillopp till Svarta havet och vissa vattensystem som faller ut i Ishavet, nämligen Ob och Jenissej. Allmänt förekommer sterletten i Sibirien. Vidare förekommer den i ett vattensystem som faller ut i Östersjöområdet, nämligen floden Dyna. Till den sistnämnda har den kommit genom det kanalsystem som ryssarna byggt för att skapa sjövägar över sitt territorium.

Ifråga om sterlettens fortplantningsbiologi uppgives följande: Lektiden börjar i april och upphör i maj. Därunder företar sterletten långa vandringar. Den uppsöker djup på 6—8 meter med starkt strömmande vatten. Fisken leker utslutande i sötvatten och har mycket höga krav

¹ I vissa arbeten uppges den kunna bli 1,0 meter och 6 kg. Red.

på lekplatsen. Enbart en sådan sak som vattnets hastighet är avgörande för om fisken skall leka eller icke. Har vattnet icke den hastighet som fisken kräver, leker den icke. Man har konstaterat, att ända upp till 80 procent av ett bestånd kan bestå av individer i vuxen storlek, som icke leker på grund av sådana yttre orsaker, som medför att könsorganen degenererar.

En odling av denna fiskart är sålunda icke möjlig, enär man under dessa förhållanden ej får den att leka. Man måste därför ha tillgång till vildfisk, från vilken rom tages och kläckes.

Genom att fisken har en ganska snabb tillväxt kräver den också en jämn och stigande produktion av den näring den behöver.

Redogörelsen slutar med att man betecknar resultatet som dåligt med hänsyn till det betydande arbete som lagts ned på uppfödningen. Det framhålles också som fullt klart att några förutsättningar för att åstadkomma odling av sterlett i Danmark icke föreligger, då man för detta ändamål måste ha tillgång till vildfisk för att erhålla avelsmaterial, då någon regelmässig överföring av rommaterial knappast är praktiskt genomförbar och en sådan verksamhet dessutom icke skulle bli räntabel.¹

Detta försök utgör ett nytt bevis på svårigheten att omplantera en fiskart från ett ställe på vår jord till ett annat. Endast i speciella fall, där fisk knappast förut har förekommit, synes man ha lyckats härmed, såsom fallet var då man från Europa till Australien, närmare bestämt till Tasmanien, och Nya Zeeland överförde laxartad fisk till de nästan fisktomma vattendragen.

Där vattendragen tidigare varit s.a.s. fullbesatta med fisk, synes man nära nog konsekvent ha misslyckats i strävandena att omplantera fisk. Hur många försök har icke gjorts att exempelvis omplantera amerikansk bäckröding här i Sverige, och på hur många platser har det lyckats? Hur mycket pengar och tid har icke dessa försök kostat, som om de istället lagts ned på åtgärder att främja det befintliga beståndet av laxartad fisk, nämligen öringen, sannolikt skulle ha medfört någon nytta. G. Edman.

¹ Härtill kan tilläggas att försök med inplantering av vuxen sterlett gjorts på olika håll i Europa men utan resultat. I Ladoga och Onega har sådan utsättning skett i långa tider — i anslutning till handeln med levande sterlett på Leningrad. Även i Oder och vissa sjöar i Nordtyskland har man sökt införa den. T.o.m. i Mälaren har man försökt införa sterlett i början av 1700-talet liksom i en annan mindre sjö i Uppland. Red.

Aktuellt om vatten vården

Jordbrukets föroreningar

I jämförelse med de problem, som rör vattenföroreningar från bebyggelse och industri, har frågorna rörande jordbrukets föroreningar först relativt sent blivit ett vattenvårdens »sorgebarn», påpekade laborator Lars Karlgren från Statens vatteninspektion i ett föredrag inför Föreningen för vattenhygien i Stockholm den 4 december. Följderna av de direkta utsläppen av silopresssaft och urin från djurstallar har nästan explosivt förändrat situationen i de redan förut påverkade vattendragen och tagit vatten vården med överraskning.

Båda avfallsprodukterna har stort innehåll av lätt nedbrytande organiska substanser. Den primära verkan av utsläppen blir att syrgasbalansen och med den indirekt även kväve-, svavel-, järn- och fosforbalansen rubbas på ett inte önskvärt sätt. Sekundärt erhålles ogynnsamma effekter genom att produkterna innehåller kväve och fosfor.

— Vattenlagsändringen 1957 har inte mötts av någon välvillig opinion bland dem som den drabbade, fastslog hr Karlgren. Många frågar vad de skall göra med avfallsprodukterna, och de förslag man har att ge är i de flesta fall ekonomiskt sett orealistiska. Fortfarande är den bästa lösningen att köra ut avfallsprodukterna på fälten och använda dem till gödsling. Jorden är nämligen ett bra reningsaggregat, som på kort tid omsätter de primärt förorenade ämnena. Lantbrukarnas invändning är att det inte lönar sig att göra på detta sätt med tanke på att konstgödseln är så billig. Vad man kanske inte samtidigt tar med i beräkningen är att dikesreningskostnaderna minskar avsevärt.

— Gödningsförfarandet är i dagens läge och såvitt man kan se även i framtiden den bästa metoden för att bli av med de här produkterna. Det är på den fronten det skall arbetas för att genom en rationalisering och förnuftig projektering driva ner kostnaderna.

Lantbruksingenjör Lennart Kindblom, Malmö, gav några tekniska och ekonomiska synpunkter på problemet och yttrade bl.a.:

— Utvecklingen har visat att någon annan rening av de båda avfallsprodukterna än utspridning ej är ekonomiskt tänkbar. Det troliga är, att användandet av transport i rör och slangar med någon form av spridanordning mer och mer

kommer att göra sig gällande, men ännu är för många lantbrukare utkörning med tunna den enda metoden.

Mälaren

Vatten vården i Mälaren, som aktualiserats dels av Billeruds projekterade cellulosaindustri vid Kvicksund, dels av den svårartade förgiftningen av Eskilstunaån för inte länge sedan, diskuterades den 14 december i Eskilstuna stads- hus med tre landshövdingar i spetsen för var sin delegation, bestående av chefstjänstemän vid respektive länsstyrelser. Stockholms läns hövding hade lämnat återbud, men länsstyrelsen var lika- fullt väl representerad. Från Stockholms stad följdes överläggningarna av underståthållare Erik Roos och kanslidirektör Sam Widmark, och vidare hade samtliga landsting i de fyra inbjudna länen ställt upp med sina ordförande. För expertinläggen i debatten svarade bl.a. civilingenjör Stig Henrikson, Stockholm, överinspektör John Andersson och docent Erik Vasseur vid statens vatteninspektion.

Som en »förutsättningslös överläggning om möjligheterna att få till stånd någon form av organisation för bevakning av vattenvårdsproblemen i Mälaren» såg landshövding Sehlstedt sammankomsten, men så lugnande besked om föroreningarna lämnades av experterna, att man inte f.n. ansåg det nödvändigt att sätta igång en så vidlyftig apparat som ett förbund med alla länen och landstingen i Mälardelarna som medlemmar. I stället enades man om att landshövdingarna och distriktsingenjörerna vid länsstyrelserna gemensamt skulle bilda ett organ för att följa problemet och eventuellt vidta lämpliga åtgärder i form av rekommendationer till samhällen och städer, där reningen av avfallsvattnet inte är tillfredsställande.

I västra Mälaren har föroreningarna varit påtagliga, men på många håll byggs eller projekteras reningsanläggningar, framhöll man. Alla städer i samtliga fyra länen har uppfört verk för låg- eller höggradig rening, och där man nu har höggradig rening har man föranställt om övergång till höggradig. Vissa tillflöden till Mälaren är starkt förorenade, men även i samhällena utefter dessa vattendrag gör man stora ansträngningar för att få till stånd effektiv rening av avloppsvattnet. Detsamma gäller industrierna.

Fiskerivetenskaplig utbildning i Japan

Ta bort havet från japanerna — och de dö av svält. Det japanska folket lever huvudsakligen av produkter från havet. Det är fullt normalt och lätt att förstå, att denna ledande nation i vad gäller utnyttjandet av havets produkter inte bara har tillgång till enstaka forskningsinstitutioner för fiskeri utan också skapat ett antal fakulteter vid högskolor och några speciella universitet för utbildning av fiskekunniga biologer, kemister och praktiker.

Om man bläddrar i det mycket rikhaltiga programmet för t.ex. fiskerifakulteten vid Hokkaido universitet finner man, att utbildningen är delad i två etapper. Den första är av college-typ, den andra är en fortsättning på denna och leder till akademiska examina och grader, ja, man kan t.o.m. få doktorsgraden i fiskerivetenskap.

För inträde i college fordras 9 års grundutbildning (6 års folkskola plus 3 års mellanskola). Kursen är 2-årig och mera allmänt inriktad: filosofi, etik, japansk och utländsk litteratur, konst, Japans och Orientens historia, psykologi, japanska språket, ekonomiens grunder, statistik, sociologi, geografi, fysik, kemi, biologi, geologi, matematik, engelska, tyska och franska.

Med avslutning i denna kurs vinnas inträde i universitetsstadiet med lägre examina som mål. För magister- och doktorsexamina finns avancerade kurser anordnade med huvudsakligen samma ämnen men mera specialiserade.

Avdelningarna för allmänt fiskeri och pelagiskt fiske har mycket stor likhet i programmet, men den sistnämnda har mera ingående kurser i navigation, sjömanskap, naval astronomi och pelagiskt fiske. Båda avdelningarna innehålla bl.a. allmänna principer för fiske, fisketeknik, fiskets dynamik, teori om fiskemetoder, fiskpopulationsstudier, fiskelagar och övervakning

Handeln med karpynge i fjärran Östern

I Kina, men även i Indien och Pakistan, har man redan från forntiden bedrivit en väl planlagd produktion av karpynge. I hundratals räknas de erfarna fiskare, som efter utbildning enbart härför årligen tillföra marknaden bortemot 15 miljarder yngel av kinesisk karp. En vara som går såväl inom- som utomlands, varvid Honkong är omlastningsplats för exporten. Härifrån går ynglet i allmänhet med flyg i slutna, under syrgastruck stående behållare.

av fisket, naval arkitektur, navigation och sjömanskap, elektroteknik, elektroingeniering, submarin akustik, fiskemaskiner, maskinritning, fiskerihydrografi, meteorologi, oceanografi, marin botanik, marin zoologi, planktologi, marina produkter, fiskets ekonomiska frågor och fiskeindustri.

Avdelningarna för biologi och akvikultur äro mera biologiskt inriktade och de direkt fisketekniska frågorna ligga mera i bakgrunden. I programmet ingår: marin zoologi, djurfysiologi, embryologi, marin botanik, planktologi, sötvattensfiskens kultur, marina djur och växters kultur, ichtyologi, fiskens fysiologi, vattenorganismers ekologi, genetik, fisksjukdomar, bakteriologi, limnologi, marin ekologi, marina produktors industri, oceanografi, meteorologi, fiskelagar, Kooperation, fiskindustri, fiskeekonomi och fiskkemi.

Avdelningen för kemi och teknologi undervisar i: biokemi, kemi om fodervaror, hygien, utilisation av marinprodukter, kemi om alger, bakteriologi, kemi om oljor, principer om marin foderteknologi, fiskerimaskiner, enzymologi, tillämpad mikrobiologi, frysteknik, konservering m.m.

Alla kurserna ha teoretiska föreläsningar och fiskepraktik till havs och i sötvatten. Inte bara de till fisket inriktade avdelningarna ha under de 2 åren sina studenter med ute till havs, utan också de biologiskt inställda får följa med. På de stora undervisningsbåtarna följer också kemister och teknologer med på oceanen.

Vid fakulteten avlade år 1956 101 »bachelor» (lägsta akad. examina). Magister/ licentiatexamen avlades av 3 personer, medan ingen disputerade för doktorsgraden.

B.

Ynglen fångas helt unga, endast några dagar gamla, och sändas strax därefter. De fångas alltid på noggrant bestämda platser med helt finmaskiga gashåvar och överföras så fort som möjligt till behållare av genomvåt linneduk. M. S. W. Ling, sakkunnig för fisket hos FAO, uppger, att en europeisk åskådare knappt kan fatta, hur man i Fjärran Östern kan fånga dessa ännu larvlika yngel och sedan under 10—14 dagar med bärare eller på båtar föra dem till

samlingsplatserna utan att förluster uppstå därvid.

Till insamlingen ansluter sig sorteringen av ynglen. Då de knappt kunna ses med blotta ögat, är det svårt att bestämma arterna. Emellertid ha kineserna utarbetat en ganska knepig metod för att göra detta. Först skola karpynge skiljas från de andra fiskslagen. Detta är jämförelsevis enkelt, emedan de senare utgöres av rovfisk som är född något före karporna och därför är något större än dem. Dessa större yngel av andra fiskslag kretsas överst i behållaren omkring massan av karpynge, som tätt sammanträngda samlas nedtill i densamma. Man behöver därför blott ösa av överdelen av behållaren med en finmaskig soppselev med noggrant avpassad maskstorlek. Nästa steg blir sedan att skilja de fem olika slagen karp från varandra. Hårtill använder man specialbehållare i form av stora lerkrukor för vatten, vari ynglen lämnas att sköta sig själva några minuter. De samlas då under tiden gruppvis efter art, så att varje art samlas i ett eget skikt. Oerhört skickligt förstå arbetarna att ösa upp de olika sorterna skilda från varandra och fördela dem på olika behållare, där samma

sak upprepas ytterligare två till tre gånger. Till slut är varje grupp färdig att sändas.

Först hos detaljhandlaren låter sig mängden yngel bestämmas. Att göra detta förut hos leverantören eller grossisten är tyvärr omöjligt. Kineserna ha också utarbetat en påhittig metod, med vilken de är i stånd att noggrant uppskatta yngelmängden. Det tillgår på följande sätt: De yngel som skall räknas överföras i en behållare av fint linne med en bottenyta av 1×2 meter. Det dröjer endast några minuter innan ynglen fördelat sig fullt likformigt i behållaren. Med en käpp, vilken som en kuliss delar behållaren i mitten i vertikal led, dras bottenduken upp, så att behållaren delas i två noggrant lika stora halvor. Den ena halvan töms sedan i en annan behållare, varefter samma förfaringssätt upprepas ett mindre eller större antal gånger. Till slut återstår endast ett rätt litet antal yngel, som räknas. Har delningen upprepats fem gånger, måste detta antal multipliceras med 32, sex gånger med 64, tio gånger med 1.024 o.s.v.

Lowenstein, Toulouse.
(Der Fischwirt.)

Mälarens Fiskareförbund 25 år

Några glimtar från förbundets verksamhet av Harry Wiederberg

På hösten 1934, närmare bestämt den 8 september, samlades några personer i Stockholm för att diskutera förutsättningarna för eventuellt bildande av ett fiskareförbund för Mälaren. På våren och sommaren samma år hade nämligen en del lokala yrkesfiskareorganisationer kommit till stånd. För att få dessa lokala organisationer sammanförda i ett gemensamt förbund hade man nu samlats. Någon egentlig diskussion kan man knappast säga förekom vid sammanträdet. Därtill var man alltför eniga om nödvändigheten av en gemensam enhet som utåt kunde värna om mälarfisket, men frågan belystes ändå noggrant ur olika synvinklar. Resultatet av sammanträdet blev, att en kommitté tillsattes för att uppgöra förslag till stadgar för ett eventuellt Mälarens Fiskareförbund.

Kommittén utgjordes av Torsten Ekman, Harry Wiederberg, Axel Sundin, Nils Borgström och J. E. Gustafsson.

Som kommitté betraktad utgjorde dessa herrar en ovanligt snabbt arbetande grupp. Redan två månader efter gruppens första sammanträde

var utredningsuppdraget slutfört. Den 15 december 1934 samlades fiskare från hela Mälaren i Stockholm och samma dag konstituerades Mälarens Fiskareförbund. Den samlande kraften inom kommittén var fiskerintendenten Torsten Ekman, som också välvilligt åtog sig uppdraget som förbundets ordförande. Till det nybildade förbundets vice ordförande, kassör och sekreterare utsågs fiskerikonstulent Harry Wiederberg. Övriga representanter i styrelsen blev för Stockholms län Einar Andersson, för Uppsala län Nils Borgström, för Södermanlands län K. A. Lindgren och för Västmanlands län Ivar Rydh.

Av denna förbundets första styrelse äro fortfarande K. A. Lindgren och Harry Wiederberg verksamma inom förbundet.

Vid bildandet anslöto sig 6 lokalföreningar med tillsammans 156 medlemmar till förbundet. Samtliga medlemmar tillhörde kategorin yrkes- eller större binäringsfiskare. Frågan om amatörfiskarnas anslutning till förbundet hade diskuterats i ett inledande skede i förbundsbyggnaden. Enstaka röster hade höjts för att även de för-

eningar av amatörfiskare som funnos vid Mälaren skulle beredas medlemskap, men med hänsyn till att förbundet var avsett att bli en facklig organisation för yrkesfiskets folk i Mälaren, frångick man redan tidigt tanken på en inblandning av icke yrkesfolk. Därmed är dock icke sagt, att Mälarens Fiskareförbund på något sätt ställt sig avvisande till amatörfisket eller som det numera allmänt benämnes fritidsfisket. Snarare torde man kunna säga, att förbundet genom sin ställning och påverkan på lokalföreningarna bidragit till, att just Mälaren kan uppvisas som förebild för hur ett gott samarbete skall ordnas mellan yrkets folk och fritidsfiskets.

En av de första stora frågor som förbundet fick ta itu med var regleringen av Mälaren. Då som nu var jordbrukarna missbelåtna med vattenståndet. En reglering av Mälaren var därför önskvärd. Enligt utredningsmännens version skulle en dylik reglering även vara till ovedersäglig nytta för fisket, speciellt gäddfisket. På fiskarehåll var man inte beredd att acceptera ett dylikt påstående, även om det mest borde betraktas som en hypotes. Man hade sina egna märken och erfarenheter att falla tillbaka på, men som så ofta inom fisket var det svårt att skaffa fram bevisbara fakta. Under den skicklige förbundsordförandens ledning sattes emellertid igång en omfattande utredning rörande en eventuell reglerings inverkan på gäddbeståndet. Denna utvisade att tusentalet hektar goda gäddlekplatser lågo i farozonen. Resultatet av förbundets aktion blev, att en fond på 20.000:— kronor avsattes av regleringsföreningen för upphjälpande av de skador som kunde komma att förorsakas på gäddbeståndet. Räntan på pengarna delas nu lika mellan de olika Mälaren omfattande länen. Under de gångna åren torde i räntor mer än 20.000:— kronor ha utbetalts till gäddodling och alltjämt är grundbeloppet orört.

Samtidigt pågick i Mälaren en utredning rörande den enskilda och allmänna fiskerätten. Även här ingrep förbundet genom att till utredningsmännen avlåta en skrivelse bland annat med innehåll, att allmänt vatten inte tidigare funnits i Mälaren och att införande av ett allmänt fiskevatten skulle medföra betydande olägenheter för yrkesfisket. Den gången blev det ej något »s.k. fritt vatten» i Mälaren. År 1950 däremot infördes fritt fiske med rörligt redskap för varje svensk medborgare i vissa delar av Mälaren. Med hänsyn till de besvärigheter som i vissa avseenden uppstått för yrkesfisket inom berörda delar, sedan fisket blev fritt med rörligt redskap, kan man nu konstatera att förbundets

ställningstagande och uttalande 1934 var väl övervägt och motiverat.

Holländsk gös hade under året i allt större mängd börjat importeras till Sverige. Följden härav blev, att priset på den svenska gösen föll katastrofalt. Vad var naturligare än att förbundet på sitt nästkommande årsmöte tog upp frågan om en importreglering av gösen till diskussion. Därvid beslöt man att vända sig till myndigheterna med begäran om hjälp i ärendet och enligt 1936 års årsberättelse »ingav förbundet till Konungen en skrivelse med anhållan, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning angående vilka åtgärder, som från statsmakternas sida böra och kunna vidtagas i syfte att bereda landets insjöfiskare behövt skydd mot den betungande konkurrens med importerad fisk, som för närvarande pågår, samt vidtaga de åtgärder, som på grund av denna utredning befinnas vara ändamålsenliga och av omständigheterna påkallade». Berättelsen fortsätter emellertid med: »Någon åtgärd från Kungl. Maj:ts sida torde ej hava vidtagits».

Trettioalet var fiskets speciella organisationsdecennium. Ett stort antal fackliga och ekonomiska föreningar bildades både vid kusterna och i inlandet. Under 1936 deltog förbundets ordförande och sekreterare i det grundläggande arbetet för bildande av en centralorganisation för Sveriges insjöfiskare, upplyser årsberättelsen om. Det var början till Svenska Insjöfiskarens Centralförbund, som bildades 1937. Men förbundet hann även med att arbeta för införandet av ett minimimått på gös om 38 cm för hela riket.

Dessa två första år av förbundets historia var intensiva ur arbetssynpunkt. Många problem voro olösta vid tiden för förbundsbildningen, men jag vill också redan nu ha sagt, att en del av de problem som var aktuella i början av trettioalet i viss mån går igen. Så är t.ex. frågan om viss reglering av fiskimporten idag lika aktuell som den var 1936. Minimimåttet på gös har i år åter ändrats från 38 cm till 40 cm. Inte minst fiskestadgan för Mälaren har under fjolåret och i år varit föremål för många och långa diskussioner. Förbundet har gjort upprepade påstötningar hos myndigheterna för att få stadgan ut i god tid till 1960. Samma besvärigheter hade förbundet redan 1935, då en omarbetning av mälarestadgan pågick. Då som nu beslöt man göra hänvändelser till vederbörande myndigheter för stadgans snara ikraftträdande. En kretsång fiskarna—förbundet—myndigheterna som självfallet måste ske allt eftersom fisket och fiskevårdsbegreppen ändrar karaktär.

Förbundets tillkomst hade fört med sig en

kamratanda bland fiskarna kring Mälaren som tidigare var okänd. Den personliga kontakten och de gemensamma intressena förde med sig en samhörighetskänsla, som ville sträcka sig längre än enbart till fiskets intressen. Man likasom kände behov av att även sammanföra familjerna inom de olika områdena och helst under sådana former att såväl fiskeintresset som den personliga kontakten stärktes. I denna anda kallade förbundet 1937 sina medlemmar med familjer till ett sommarting. Styrelsen som kommit med förslaget förordade att förbundet ur sin kassa skulle anslå 75:— kronor för ändamålet. Årsmötet var emellertid betydligt generösare och hela 150:— kronor fick tagas i anspråk för organisation m.m. I Rydh och H. Wiederberg fick i uppdrag att göra upp programmet samt inkomma med förslag till lämplig plats, där tinget skulle hållas. Den utvalda platsen blev Kolsundet i Sörmland. Den 4 juli hölls sommartinget. Enligt årsberättelsen »i ett strålande väder med stort deltagande av de anslutna föreningarnas medlemmar. Deltagarna hälsades välkomna av förbundsordföranden, varefter fiskerintendenten E. Dahr höll föredrag 'Om de hjälpkällor som stå de svenska insjöfiskarna till buds från det allmänna sida'. Vid tinget förekom även tävlingar i rodd, precisionskörning med motorbåt, dragkamp och säcklöpning. Tinget var mycket lyckat», slutar redogörelsen för detsamma. För många som är närvarande här idag står säkerligen detta första sommarting, som sedan skulle följas av så många andra, som en glad och förnämlig minnesbild av de första åren i förbundsarbetet.

Från tinget bör väl noteras, att då som nu var fiskarna i behov av vissa stödåtgärder. Därpå tyder föredragets utformning. Föredragshållaren presenterades vid sommartinget för första gången för Mälarens samlade fiskarekår. Några år senare valdes han med acklamation och tacksamhet till förbundets ordförande. På denna post kvarstod han sedan under många år på ett synnerligen förtjänstfullt sätt.

Förbundets ekonomi var som nog var och en förstår inte så särskilt lysande. Avgiften från anslutna föreningar till förbundet utgjorde 1:— krona per år och medlem. Hela medlemsintäkten uppgick sålunda i runt tal till 160:— kronor årligen. Det var ej underligt att styrelsens medlemmar själva i stor utsträckning fingo betala resorna för att komma till sammanträdena. Men förbundets ordförande fann på råd. Det fanns något som hette återburna bensinskattemedel, som årligen utdelades till hushållningssällskapen kring Mälaren. Pengarna utgjordes av skatt som

fiskarna erlagt för bensin som använts i yrkesfisket. Hos samtliga hushållningssällskap kring Mälaren hemställde förbundet att av de för respektive län återburna bensinskattemedlen erhålla 10% för sin administrativa verksamhet. Hushållningssällskapen, som i detta sammanhang bör ges ett särskilt erkännande och ett tack för sitt stöd åt förbundet, beviljade framställningen. Förbundet fick därigenom något av ekonomisk stabilitet över sig. Att samla i ladorna av de erhållna medlen var naturligtvis inte att tänka på, men så var ju inte heller avsikten med anslagen, men förbundsarbetet underlättades väsentligt genom den förbättrade ekonomiska ställningen.

Arbetet inom förbundet syntes gå en lugn och stark framtid till mötes. Men säg den frid som varar beständigt. I västra Mälaren hade man börjat använda ett nytt fiskredskap, som kallades för bottengarn och som enligt ryktet gav fantastiska fångster, ja, egentligen så stora att man på sina håll befarade att gösbeståndet hotades av förintelse. Man samlades till ett extra förbundsmöte i Stockholm, där bottengarnsfrågan diskuterades. Till en början var debatten saklig och lugn, men efter hand blev inläggen allt skarpare. Ordföranden, intendent Ekman, ledde emellertid sammanträdet mycket skickligt och lotsade talarna förbi alla farliga blindskär.

Sedan man väl fått tala ut med varandra, träffades man åter under gemyt och stämning på nästa års sommarting, där dåvarande fiskmästaren Gösta Högström höll föredrag om Svenska Insjöfiskarens Centralförbunds arbete och mål.

1941 begär förbundets ordförande Torsten Ekman befielse från sitt uppdrag. Han avtackas hjärtligt av sin efterträdare fiskerintendenten Elias Dahr, som påminde om dr Ekmans stora insatser för förbundet.

Men tidsandan hade blivit kärvare. De två senaste åren hade krig rasat ute i världen. Detta förhållande återspeglas i protokollen. På årsmötet 1941 redogör H. Wiederberg för bestämmelserna för att erhålla statsbidrag till anskaffande av gengasaggregat för fiskebåt. Medlemmarna uppmanas att besöka den utställning av gengasaggregat som just pågick i Stockholm. Förbundets uppgifter måste i viss mån ändra karaktär. Den nya stilen förde med sig framställningar om upphävande av gösfiskeförbudet. Fiske med not ville man ha fritt året om. Påbörjade undersökningar rörande minimimått för lake avbröts. Förbud mot att använda mjärdar som tillverkats av järn eller metalltråd slopades m.m. Men trots alla bekymmer och svårigheter som uppstod beträffande anskaffning av fiskredskap m.m., så förde kristiden med sig ett

ekonomiskt uppsving för mälarfisket. Detta konstaterar också förbundet i sin årsberättelse 1943 där det bl.a. heter: »Emellertid har glädjande nog i stort sett fisket varit rikt och givande och priserna goda. Särskilt kan märkas en god försäljning och även goda priser på s.k. 'billig fisk' till och med för fiskarter som tidigare varit så gott som osäljbara».

Men trots allt fiskande glömde man inte bort fiskodlingen. Då och då skymtar motioner från förbundsmedlemmar, vari man anmodar förbundet att söka utverka bidrag från statsmakterna till upprätthållande av fiskbeståndet i Mälaren. Visserligen konstaterar man samtidigt att fiskbeståndet trots det intensiva fisket ej synes ha lidit skada, men självfallet bör man inte försumma att tänka på framtiden.

Så slutade äntligen kriget och förbundsordföranden kunde vid öppnandet av 1946 års årsmöte konstatera, att Mälarens fiskare utfört ett gott arbete under prövningarnas år. Att de trots bristen på arbetskraft, redskap och annan materiell ändå kunnat intensifiera fisket under de svåraste åren, varvid mälarfiskarna gjort sitt för att upphjälpa landets försörjningsläge.

I mars 1947 avgick förbundets sekreterare och kassaförvaltare sedan 1939 fiskerikonsulent Erik Eriksson. Till hans efterträdare utsågs fiskerikonsulent Werner Zettergren. Båda ha på ett förtjänstfullt sätt under många år upprätthållit en arbetstyngd och viktig befattning inom förbundet.

Frågan om införande av en fiskevårdsavgift var aktuell. Den diskuterades livligt inom förbundet. De flesta var negativt inställda till tanken och man beslöt att i sitt remissvar anmärka, att frågan om införande av en allmän fiskevårdsavgift inte kunde anses tillräckligt utredd, varför förbundet föreslog en ytterligare och utökad utredning i frågan. Som bekant har förbundet i år tillstyrkt införandet av en fiskevårdsavgift för Mälaren.

1949 blev fiskaren Ingemar Tengström förbundets nye ordförande, en post som han fortfarande bekläder med den äran. I samband med fiskeristyrelsens förläggande till Göteborg begärde nämligen byråchefen Dahr befrielse från sitt uppdrag som förbundets ordförande. Han avtackades hjärtligt för sitt värdefulla arbete inom förbundet och man utsåg honom till förbundets hedersordförande.

I december 1952 anordnade förbundet sin första studiedag. Den skulle utgöra ett försök att samla Mälarens fiskare kring ett eller flera aktuella problem, som förutsättningslöst skulle kunna diskuteras utan inslag av vanliga mötes-

förhandlingar. Försöket slog väl ut. Studiedagen har sedermera årligen återkommit med god avslutning från medlemmarnas sida. Några av de frågor som ventilerats har givit resonans långt utanför mälarfiskarnas krets, andra har hållit sig till Mälarens problem. Frågor rörande fiskodling och nylonnätens inverkan på fiskbeståndet hör till sådana allmänna frågor, medan föroreningsfrågor i Mälaren, utsättning av laxöring i Mälaren och införande av ål i Mälaren hör till de lokala frågorna. Särskilt ålfrågan har under de senaste åren varit föremål för omfattande utredningar. Svårigheten att i Sverige anskaffa erforderligt ålyngel för utsättning i Mälaren har inte avskräckt förbundet att besluta om det kanske största ålinplanteringsprojektet hittills i vårt land. Man vill ge mälarfisket ett nytt fiskeobjekt, något som kan uppväga de senaste årens dåliga gösfångster, men som också kan bedrivas jäm-sides med gösfisket. Man tror sig ha funnit det i ett blivande ålfiske. Därför har också förbundet hittills såväl i vårt land som i utlandet gjort omfattande undersökningar för att säkerställa den mängd av ålyngel som erfordras för att försöket skall kunna genomföras. 1.550 kg ålungar har förbundet under 1958 och 1959 släppt ut i Mälaren. Men detta är endast en början.

Mälarens förorening har under senare år vållat förbundet ett omfattande arbete. I samarbete med Svenska Insjöfiskarens Centralförbund har man haft många och långa konferenser med vederbörande myndigheter framför allt i de västra delarna, där gösens lekplatser i de tillrinnande vattendragen mer eller mindre förstörts. I det längsta vill man undvika processer, som kunna bli både kostsamma och tidsödande, men de senaste årens protokoll utvisar klart och tydligt att Förbundet ej står främmande för en hårdare politik i föroreningsfrågan än vad som hittills tillämpats. »Mälarens fiskare bör kompenseras för den skada de lida och för det intrång i sin näring som de utsätts för genom tätorternas ohämmade och ansvarslösa utsläpp av allehanda föroreningar» är ett uttalande som gjorts av styrelsen. Det förarbete som redan gjorts i ärendet bådär också gott för framtiden. I ett fall har 11 fiskare tilldelats ett skadestånd på 105.250:— kronor och de förhandlingar som förbundet i samarbete med Sv. Insjöfiskarnas Centralförbund fört med Arboga stad och Kungsörs köping om anläggande av reningsverk har resulterat i vissa förhandslöften, som skall realiseras under den närmaste femårsperioden.

Ett projekt som på sin tid förskaffade förbundet ett avsevärt arbete var förslaget om införande av en isfri farled i Mälaren. Detsamma var för-

hållandet med planerna på att förlägga atomkraftverket Adam till Västerås med utsläpp i Västeråsfjärden. Och just nu planeras anläggandet av en sulfatfabrik vid Kvicksund. Om samtliga projekt kan man säga, att initiativtagarna till dem tagit mycket liten hänsyn till fiskets intressen. För förbundsmedlemmarna kan det därför vara av värde att erfaras, att åtskilliga sidor i förbundets protokoll talar, om förbundets motåtgärder och sakliga tillrättläggande av alltför optimistiska uttalanden och påståenden om respektive anläggningars negativa inverkan på fisket. Att förbundets åtgärder inte enbart varit luftskott torde även vederbörande fått klart besked om.

I och med fiskearrendelagens tillkomst 1957 kunde ett flertal av förbundets medlemmar komma i åtnjutande av samma trygghet beträffande sina fiskevatten som tidigare förunnats jordbruksarrendatorerna. Lagens tillkomst hindrade emellertid inte att diverse försök gjordes att överföra yrkesfiskares vatten till s.k. fritids- och amatörfiskevatten. Efter segslitna och påfrestande förhandlingar klarades det hela upp på

ett för förbundets medlemmar tillfredsställande sätt.

1955 avgick Werner Zettergren som förbundets sekreterare och kassör. Han efterträddes som sekreterare av fiskeriombudsman Gösta Högström, som tillfälligt åtog sig uppdraget. Som jag redan nämnt har många och stora problem lösts under tiden efter 1955, men många återstår dock. Hit hör den stora frågan om en minskning av föroreningarna eller kanske helst en eliminering av dem genom utbyggnad av höggradiga reningsverk. Hitt hör även ordnandet av en effektiv fiskeritillsyn. Men även rena fiske- eller fiskevårdsproblem pockar på sin lösning. Till dessa hör inplantering av ålyngel i Mälaren, utsättning av laxöring, vården om nuvarande gös- och gäddbestånd, så att de i framtiden kan upprätthållas på en ekonomisk, fiskbar nivå. Och sist men inte minst viktigt. Förbundets arbete måste bli en strävan dithän, att avkastningen av mälarfisket kan konkurrera med andra näringsgrenars lönsamhet, så att fiskarbefolkningen stannar kvar i sin urgamla och förnämliga näring.

Natur i Bohuslän. Under redaktion av Carl Skottsberg och Kai Curry-Lindahl. Svensk Natur, 1959. 485 sid. Pris 65:—, inb. 72:—, halvfr. 82:—.

Natur i Bohuslän är ett av de omfångsrikaste och samtidigt ett av de vackraste banden i Svensk Naturs förnämliga landskapsserie. Liksom i de föregående behandla här ett antal kända experter — ej mindre än ett 40-tal — landskapets geologi och naturtyper, klimat, flora och fauna, jakt och fiske i kortare och längre uppsatser utmärkta både av överblick och rikedom på detaljer, i stor utsträckning nya för icke specialister. Stort utrymme ägnas åt havet och dess djurliv — fåglar, sälar, valar, fiskar, det fria vattnets, botten och strandens lägre djurvärld. Enbart fisket behandlas i flera uppsatser. Så lämnar Christian Hessle i »Bohusläns havsfiske» en klar och koncentrerad översikt över denna vår viktigaste fiskerinäring, medan Hans Höglund redogör för de lika intressanta som intrikata problem, som röra »Sillen och sillfisket» och Gunnar Otterlind skriver om »Bläckfisken i Västerhavet» och det nya fisket efter den. För »Sportfiske i havet» lämnar Olof Johansson en läsvärd redogörelse. Om fiskarna skriver även Orvar Nybelin i uppsatserna »Särdrag i Bohusläns marina fiskfauna» och »Gyltor och snultror», varjämte samme författare även lämnar en översikt över Bohusläns insjöar, deras djurliv och dess invandringshistoria. — Bland det vackra och oerhört rika bildmaterialet fäster man sig särskilt vid de många lyckade fiskbilderna av

engelsmannen D. P. Wilson, bl.a. av granna hanar av blågylta och sjökock i färg. Färgbilderna synas över huvud stå på en högre nivå än i de föregående delarna.

O. O—n.

Wilhelm Koch: *Fischzucht. Lehrbuch für Züchter und Teichwirte.* 3:dje uppl. Paul Parey, Berlin 1960. 322 sid., 11 pl., 216 fig. 38:— DM., inb. 42:—.

Den starkt utvidgade och omarbetade nya upplagan av Oberregierungs- und Landwirtschaftsrat Dr Wilhelm Koch's lärobok för fiskevårdare och damm-odlare vänder sig i främsta rummet till de mindre och medelstora karp- och forellodlarna men behandlar även rätt ingående odlingen av andra nytto- och ädelfiskar, som spela en större roll för fisket i sjöar och rinnande vattendrag. Efter en redogörelse för fiskodlingens historia och en översikt över Tysklands sötvattensfiskar, illustrerad med 38 vackra fiskbilder, samt ett kapitel om fiskarnas byggnad, organ etc. lämnar förf. på ett 90-tal sidor en ingående redogörelse för karpodlingen — inkl. sutaren — och dammkulturen över huvud. Därpå följande 70-tal sidor behandlande forell- och salmonidodlingen från lax till röding och harr samt kortare kapitel om odlingen av gädda, gös och kräfter. Boken avslutas med särskilda kapitel om avfiskning, övervintring och transport, fiskodling i rinnande vattendrag, fiskeskador och fiskfiender och deras bekämpande samt fisksjukdomar. Ehuru framställningen i stort sett utgår från mellaneuropeiska för-

KORTA DRAG

VATTENDOMSTOLARNA

Omprovningen av fiskeavgifter. Kammarkollegiet har beslutat att ifråga om ett 80-tal kraftverksföretag, till vilkas utförande tillstånd lämnades på 1920- och 1930-talen, påyrka omprovning av då utdömda fiskeavgifter.

Bla. gäller det vattenkraftsanläggningar vid Ryngsnäs och vid Frövifallen, avledandet av vatten från Hjorten till Långsjön, kraftverksanläggningarna vid Kvill och Turefors i Emån, den högre dämningen vid Vetlanda stads vattenkraftanläggning i Emån, regleringen av Motala ström, kraftverken vid Slattefors, Hackefors, Näs och Nykvarnsfallet, regleringen av St. Rengen och Sommen, den högre dämningen vid kraftverken mellan Vättern och Boren samt dammbyggnader i Stångån vid Hovetorps kraftverk.

Kollegiet torde komma att påyrka att vattendomstolarna utdömer högre regleringsavgifter, dels med hänsyn till penningvärdets fall och dels på grund av att enligt ny lagstiftning avgifterna skall bestämmas med hänsyn till vattenmagasinens rymd i stället för med hänsyn till lågvattenföringen.

HD avslår ansökan om Härnäs kraftverket i Mörrumsån. Högsta domstolen har genom nyligen avkunnad dom avslagit Sydsvenska Kraft AB:s ansökan att få uppföra ett kraftverk i Mörrumsån vid Härnäs. Vattenöverdomstolen och Söderbygdens vattendomstol har tidigare lämnat bolaget det begärda tillståndet. HD uttalar bla. att genom ett kraftverk i Härnäs de möjligheter till laxreproduktion som Härnäsområdet representerar — omfattande c:a 25 procent av de efter tillkomsten av Granö kraftverk kvarvarande strandsträckorna nedanför sjön Åsnen — skulle falla bort.

För fisket i nedersta loppet av Mörrumsån — det enda laxförande vattendrag av betydelse i Sydsverige som ännu inte blivit i mera avsevärd utsträckning utbyggt — och utanför åns mynning måste en dylik inverkan anses innefatta väsentligt förfång. Detta fiske är uppenbarligen att anse som fiskerinäring av större betydelse.

HD finner det inte vara med tillräcklig säkerhet ådagalagt att förlusten av Härnäsområdet som reproduktionsområde för lax kan kompenseras genom odlingsåtgärder. Hinder mot företaget föreligger således på grund av vattenlagens bestämmelser. Det saknas också anledning hemställa att frågan om tillstånd till företaget hänskjuts till regeringens avgörande.

HD:s dom är glädjande ur fiskerisympunkt ej

hållanden och rön, synes den även vara tillämplig på våra förhållanden och gör boken lämplig som läro- och uppslagsbok även hos oss. Nyare nordamerikanska och svenska metoder och erfarenheter synas dock knappast ha beaktats i tillräcklig grad. Talrika fotografier och teckningar förtydliga framställningen, som kompletteras med ett stort antal hänvisningar till hithörande, i huvudsak mellan-europeisk litteratur från antiken fram till våra dagar.

O. O.—n.

minst därför att den stärker förhoppningarna om, att de för laxfisket i Mörrumsån kritiska utbyggnadsplanerna vid Vittskövle skall röna samma öde.

DIVERSE

Bidrag av fiskeavgiftsmedel. Kungl. Maj:t har den 18 december 1959 funnit gott bevilja följande bidrag av fiskeavgiftsmedel (VL 2:10 och 8:34):

A. Lokala åtgärder (fiskevård, fiskodling, fisketillsyn m.m.)	
1. Uppsala läns hushållningssällskap Kostnader i samband med återfynd av laxsmolt vilka utsatts i Kussilsån i Hållnäs socken	2.000
2. Jönköpings läns hushållningssällskap Skärpt fiskeritillsyn i Vättern med tillrinnande vattendrag inom Jönköpings län	1.000
3. Gotlands läns hushållningssällskap Driften av fiskodlingsanstalten i Åhr under år 1960	900
4. Malmöhus läns hushållningssällskap Försök med lax i Nybroån	6.000
5. Hallands läns hushållningssällskap Inplantering av ål inom Åtrans vattensystem	2.000
6. Skaraborgs läns hushållningssällskap Åtgärder för befrämjande av Vätterlaxöringens reproduktion	15.000
7. Värmlands läns hushållningssällskap Märkning av gös i Byälven	1.000
8. Fiskerinämden för Vänern Märkning av gös i Byälven	1.000
9. Gävleborgs läns hushållningssällskap Undersökningsarbeten avseende syrgas- och pH-bestämning m.m. i länets vatten förutom Ljusnan under åren 1958 och 1959	3.000
10. Gävleborgs läns hushållningssällskap Bevakning av laxfisket i Ljusnan	1.000
11. Gävleborgs läns hushållningssällskap Undersökningsarbeten för fiskets upphjälpande i Gästrikland och i övriga vattendrag förutom Ljusnans vattensystem i Hälsingland under år 1960	1.500
12. Gävleborgs läns hushållningssällskap Kostnader för Ljusnans och Dellenvattendragens fiskevårdskommittéers arbete under år 1960	2.000
13. Gävleborgs läns hushållningssällskap Driften av fiskodlingsanstalten i Ljusne under år 1960	2.000
14. Jämtlands läns hushållningssällskap Fiskeförbättringsförsök i Helgesjön m.fl. sjöar samt kontroll i rotenonbehandlade vatten under 1959	4.000
15. Jämtlands läns hushållningssällskap Anläggande av yngeluppfödningssdam vid Fåkerbäcken i Näs socken	2.500
16. Jämtlands läns hushållningssällskap Åtgärder för påbörjande av istandsättande av fritidsfiskeområden inom vattensystemen Kvarnån och Idån i Stuguns resp. Sundsjö socknar	5.000

17. Västerbottens läns hushållningssällskap Märkning och utsättning av 2-åriga laxöringsungar i Sävarån	2.500
18. Västerbottens läns hushållningssällskap Märkning av vildfångad harr i Malån i Norsjö socken	400
19. Västerbottens läns hushållningssällskap Övervakning av fiskelagarnas efterlevnad i vad avser de havsvandrande fiskslagen under år 1960	2.000
20. Mälarens fiskareförbund Ålyngelplantering i Mälaren	5.000
21. Södra Sveriges Fiskeriförening Utbyggnad av fiskodlingen vid Hökasjön i Slätthögs socken, Kronobergs län	20.000
22. Södra Sveriges Fiskeriförening Rotenonbehandling av sjö i samband med fiskeritjänstemannakurs	5.000
23. Vätterns fiskareförbund Inköp av laxöringsyngel för utplantering i Vättern	25.000
24. Fiskeristyrelsen Märkning av laxungar i Dalälven	3.000
B. Undersökningsverksamhet m.m.	
25. Fil. lic. Carl-Olof Jacobson, Uppsala Inköp av normameter och kolorimeter	1.000
26. Sötvattenslaboratoriet Kostnader för tryckning av vissa utav f.d. byråchefen G. Alm verkställda undersökningar vid fiskerianstalten i Kälarne	6.000
27. Professor P. E. Lindahl, Uppsala Undersökning av fiskars reaktioner gentemot lokal vattenförorening	34.000

Kungl. Maj:t uppdrager åt fiskeristyrelsen att för åtnjutande av bidragen fastställa de villkor, som styrelsen i de särskilda fallen må anse påkallade.

Kungl. Maj:t anbefaller fiskeristyrelsen att, på rekvisition i mån av behov, utbetala de under 1—26 beviljade bidragen å tillhoppa högst 119.800 kronor från de av fiskeristyrelsen förvaltrade vattenavgifterna enligt 2 kap. 10 § vattenlagen och det under 27 beviljade bidraget å 34.000 kronor från de av styrelsen förvaltrade vattenavgifterna enligt 8 kap. 34 § vattenlagen.

Kungl. Maj:t lämnar följande ansökningar utan bifall, nämligen av Södermanlands läns hushållningssällskap om bidrag till kostnaderna för gösdamm vid Ekeby gård i Ripsa socken, av Jönköpings läns hushållningssällskap om bidrag för utsättning av ensamrig laxöring i till Vättern rinnande vattendrag inom länet, av Värmlands läns hushållningssällskap om bidrag för moderniserings- och reparationsarbeten i tjänstebostaden vid fiskodlingsanstalten i Deje samt av Jämtlands läns hushållningssällskap om bidrag för fiskutrotning med rotenon i mindre vatten inom Hotagens m.fl. socknar och för åtgärder i samband med återställande såsom fiskevatten av Övre Buarsjön i Hede socken.

Fiskevårdsbelöningar. Kamrer J. A. Grundström, Skellefteå, och fiskaren Erhard Sjöström, Sävar, fick den 5 december mottaga Västerbottens läns hushållningssällskaps belöning för fiskevårdsfrämjande gärning.

Kamrer Grundström har sedan ett 30-tal år varit en av förgrundsfigurerna inom fiskevårdsarbetet i

norra länsdelen. Han har varit initiativtagare till fiskevårdskurser och svarade vid jubileumsutställningen i Skellefteå år 1945 för den uppskattade fiske- och fiskevårdsavdelningen. Kamrer Grundström har flitigt tagits i anspråk inom fiskets organisationer. Han är en av stiftarna av Skellefteå fiskevårdsklubb, där han varit sekreterare under ett 20-tal år och nu är hedersledamot. Inom fiskförsäljningsföreningen i Skellefteå har han varit siffergranskare och revisor och är en av de ledande inom Västerbottens norra fiskevårdsförbund.

Fiskaren Erhard Sjöström har under ett 40-tal år bedrivit yrkesmässigt fiske vid Skeppsviks fiskeläge. Vad som varit särskilt utmärkande för honom är hans stora intresse och insatser på fiskevårdens område. Han har härvidlag varit en tillgång för fiskeritjänstemännen, som han beredvilligt biträdd. Hans kunnskap och insikter har varit till stor nytta, inte bara för fisket i Skeppsvik utan även för andra områden. Genom hans initiativ gjordes exempelvis under fiskerintendentens ledning en grundlig undersökning angående siklöjffisket i Västerbotten. Då fiskodlingen var som mest populär, var han en drivande kraft i den intensiva fiskodlingsverksamheten.

Även hushållningssällskapet i Västernorrlands län har hedrat en trotjänare inom fiskodlingen genom att utdela en belöning till fiskmästare J. A. Bystedt i Ed, som under 30 år skött sällskapets fiskodlingsanstalt vid Ed, som i huvudsak haft till uppgift att kläcka laxyngel för Ångermanälvens räkning. Kläckningen här, som började redan år 1866, skall nu flyttas till en modernare anläggning i Njurunda.

Dåligt med Vänerslax. Efter flera dåliga år har laxen i Vänern år 1959 satt bottenrekord. Medan man i normala fall räknar med en inläggning av ca 100.000 rom både vid Deje och Gullspång, har man i år vid Deje endast fångat en enda honlax, som lämnat ca 3.000 rom, medan vid Gullspång endast två hanfiskar erhållits. Vid det under hösten och vintern av yrkesfiskarna bedrivna nätfisket i Vänern ha fångsterna varit ytterligt små. Endast enstaka laxar ha fångats. Orsaken härtill är okänd. Vid diskussioner har man bla. nämnt bombningar och föroreningar, som dock knappast kunnat ha så omfattande verkningar. Även den talrika förekomsten av fiskiglar har nämnts som möjlig orsak. Fiskigeln uppträdde redan 1958 i massor på siklöjan och synes nu även ha spritt sig till laxen. En storfiskare, som sedan den 15 oktober endast fått 2 laxar (uppgift den 18.12), har sålunda meddelat, att en av dessa var så angripen av iglar, att den ej kunde säljas. Vid tyska försök har det också visat sig, att en talrik förekomst av fiskiglar på fisk hastigt sänker blodvärdet och avsevärt minskar antalet röda blodkroppar, varför det ej torde få anses utslutet, att fiskiglarna bidragit till att decimera laxbeståndet i Vänern.

Planer på fiskeförsöksområde i Blekinge. Vid hushållningssällskapets årsmöte i Karlskrona i början av december lämnade landshövding E. von Heland en orientering om en inom länet pågående undersökning rörande möjligheterna att ordna enförsöksverksamhet beträffande fiske, fiskevård och fiskredskap. Närmaste anledningen synes vara att storföretaget inom sportfiskredskapsbranschen Ur-fabriken i Svängsta ansett, att det skulle vara till gagn både för dess egen rörelse och för det allmänna, om företaget understödde en sådan verksamhet.

Ett lämpligt område härför lär stå till buds inom Kalmar län, men företaget skulle helst önska verksamheten förlagd till hemlandet, Blekinge. Här möter dock stora svårigheter att få disponera ett lämpligt inomskärsvatten med ensamrätt, vilket är ett oeftergivligt villkor för verksamheten, då vissa slag av fiske i Blekinge län äro fria för allmänheten ända in till stranden.

Den kände naturskydds- och fiskevännen greve Hans Wachtmeister har visserligen erbjudit sig att utan ersättning upplåta ett lämpligt fiskevatten runt Alnö udde för ändamålet till en härför bildad stiftelse. Frågan om hur man skall kunna eliminera frifisket återstår emellertid. Kan ej detta ske, betraktas även det

i övrigt lämpligaste område som värdelöst för ändamålet.

De undersökningar som nu pågå avse närmast att klarlägga följande punkter:

1. Om fiskarna tillstyrka förslaget genomförande.
2. Om greve Wachtmeister får tillstånd att överlåta området till stiftelsen.
3. Om regeringen är villig att medverka till en sådan lagändring, att förslaget blir möjligt att genomföra.

Urfabriken är för sin del beredd att ställa medel till förfogande för inlösen av behövliga områden och bekostande av försöken.

Fiskeriadministrationen 1960

Kungl. Fiskeristyrelsen

Skeppsbron 1, Box 2126, Göteborg 2. Tel.: växel 031 — 17 08 50.

Överdirektör: Fil. dr *J. Hult*.

Ledamöter: Ombudsman *G. Högström*, riksdagsman *H. Levin*, disponent *F. Jonsson*, direktör *E. Lilja*, ombudsman *G. Åberg*.

för forskningsverksamheten dessutom: Fil. dr *B. Carlin*, fil. dr *G. Gustafson*, professor *B. Kullenberg*, professor *A. Johnels*.

Byrån för saltvattensfisket:

Byråchef: Fil. lic. *S. Sahlin*.

Byråinspektör: Fil. lic. *A. Lindquist*.

Byrån för sötvattensfisket:

Byråchef: Fil. dr *E. Dahr*.

Byråinspektör: vakant.

Administrativa byrån:

Byråchef: Jur. kand. *L. Wikland*.

1:e byråsekreterare: Jur. kand. *I. Silow*.

Byråsekreterare: Pol. mag. *H. Bengtsson*.

Fiskeriasistent: Fil. kand. *G. Sellerberg*.

Assistent: *Lilly Snellman*.

Havsfiskelaboratoriet, Lysekil, tel. Lysekil 0523 — 104 58, 101 94 (Hydrografiska avd. Bornö Station, Gåseberg, tel. Lysekil 0523 — 400 28; Box 1038, Göteborg 4, tel. 24 08 48).

Föreståndare: Fil. dr *H. Höglund*.

Laboratorer: Fil. dr *L. Hannerz*, fil. lic. *G. Otterlind*, fil. lic. *A. Svansson* (den senare med adress Box 1038, Göteborg 4).

Assistent: Fil. mag. *S. Fonselius* (tjl.), *S. Engström* (tf.).

Sötvattenslaboratoriet, Drottningholm, tel. Sthlm 010 — 72 00 40.

Föreståndare: Professor, fil. dr *S. Runnström*.

Forskningsavdelningen:

Laboratorer: Fil. dr *T. Lindström*, fil. lic. *N. A. N. Nilsson*, fil. dr *G. Svärdson*.

1:e fiskmästare: *G. Molin*.

Utredningsavdelningen:

Laborator och avdelningsföreståndare: Fil. lic. *T. Roos*.

Fiskeriinspektörer: Fil. kand. *K.-J. Gustafson*, fil. lic. *T. Hasselroth* (tjl.) — fil. lic. *H. Kalleberg* (tf.), fil. mag. *B. Svenonius* (tjl.) — fil. kand. *Maj Stube* (tf.), 1 vakant.

Fiskeriasistent: Fil. kand. *Maj Stube* (tjl.).

1:e fiskmästare: *B. Ahlmér*.

Fiskmästare: *E. Ahl*, *G. Andersson*, *O. Bergman*,

A. Gad, *C. Landberg*, *B. Pettersson*, *A. Tägtström*, *R. Öhman*.

Sekretariat:

Fiskpatolog (med placering hos Statens veterinärmedicinska anstalt): Leg. vet. *O. Ljungberg*.
1:e byråsekreterare: Pol. mag. *T. Dahlén*.

Undersöknings- och bevakningsfartyget »Skagerak», Göteborg 41. Befälhavare: Sjökapten *S. Ronge*.

Undersökningsfartyget »Eystrasalt».

Befälhavare: *S. Lorentsson* (tf.).

Statens Vatteninspektion

Drottningholm, tel. Sthlm 010 — 72 04 64, 72 04 74.

Ledamöter i Vattenvårdsnämnden: F.d. landshövding *B. Hammarskjöld* (ordf.), landssekreterare *Å. Sylwan* (v. ordf.), direktör *T. C. Andersson*, medicinalråd *R. Bergman*, lantbrukare *K. G. Brofalk*, byråchef *E. Dahr*, kommunalnämndsordförande *N. J. L. Eliasson*, byråchef *B. Petrelius*. Personliga suppleanter för Bergman professor *L. T. Friberg*, för Dahr fiskeriintendent *C. Puke*, för Petrelius byrådirektör *H. A. Goldschmidt*.

Överinspektör: Fil. mag. *S. Andersson*.

Föredragande i hygieniska frågor:

Docent *G. Laurell*, Uppsala.

Byrådirektör: Docent *E. Vasseur*.

Laboratorer: Fil. lic. *L. Karlgren*, civilingenjör *B. Stendahl*.

Byråinspektörer: Fil. mag. *Ingeborg Stjerna-Pooth*, 1 vakant.

Vatteninspektörer: Ingenjör *A. Hansson*, fil. kand.

Å. Liedberg, fil. kand. *B. Rosenberg*, fil. kand. *J. Weman*.

Assistent: Civilingenjör *U. Lindström*, fil. kand. *G. Rosén*.

Fiskeriintendenter

Österhavets distrikt: Fil. dr *S. J. Sjögren*, Vargungevägen 6, Saltsjö-Duvnäs, tel. Sthlm 16 15 74.

Västerhavets distrikt: Fil. dr *P. Enequist*, Skeppsbron 1, Box 2126, Göteborg 2, tel. 17 08 50 (växel).

Nedre södra distriktet: Fil. dr *H. Alander*, Carl Larssonsgatan 3 A, Göteborg 5, tel. 40 34 13.

Övre södra distriktet: Fil. dr *N. Törnquist*, Järnvägs-gatan 11, Karlstad, tel. 135 54.

Mellersta distriktet: Fil. lic. *C. Puke*, Trappstigen 4, Lidingö, tel. Sthlm 65 31 53.

Nedre norra distriktet: Fil. dr *S. Berg*, Hovsgatan 5 A, Härnösand, tel. 167 80.

Övre norra distriktet: Fil. lic. *I. Sörensen*, Residensgatan 18—20, Luleå, tel. 156 30.

Statens fiskeriingenjör: Civilingenjör *C. A. Schmidt*, Humlegårdsgatan 29, Sthlm Ö, tel. 22 89 30.

Föreståndare för statens fiskodlingsantalter:

Borenhult: Fiskmästare *N. I. Adolfsson*, Motala 9, tel. 105 15.

Älvkarleby laxodling, Älvkarleö, tel. Gävle 722 76: Fiskmästare *N. G. Steffner*, bostadsadress Box 652 A, Älvkarleö, tel. Gävle 724 57.

Kälarne: Fiskmästare *E. Halvarsson*, Fack 9, Kälarne, tel. 29.

Mörnum: Fiskmästare *G. Johansson*, Mörrum, tel. 123.

Hushållningssällskapen

Län sfiskeritjänstemännen:

Stockholms län: *A. Andersson*, Esplanaden 25, Norrtälje, tel. 12 82, (norra distriktet), *P. Mattsson*, Skyttevägen 18, Saltsjöbaden, tel. 17 07 26 (södra distriktet).

Uppsala län: *G. Ivarsson*, Hushållningssällskapet, Uppsala, tel. 301 89, bost. 162 38.

Södermanlands län: *A. Lurén*, Östra Trädgårdsgatan 12 B, Nyköping, tel. 178 00, bost. 103 15.

Östergötlands län: *W. Zettergren*, Hushållningssällskapet, Linköping, tel. 295 20, bost. 485 62.

Jönköpings län: *G. Luning*, Hultvägen 6, Eksjö, tel. 358.

Kronobergs län: *B. Johansson*, Hushållningssällskapet, Växjö, tel. 145 35, bost. Södra Lyckeavägen 5, Växjö, tel. 110 27.

Kalmar läns norra del: *U. Lundin*, Hushållningssällskapet, Västervik, tel. 133 90, bost. Kvarngatan 1, tel. 106 87.

Kalmar läns södra del: *G. Christiernsson*, Hushållningssällskapet, Kalmar, tel. 156 70, bost. 139 96.

Gotlands län: *N. Persson*, Hushållningssällskapet, Visby, tel. 122 22, bost. Klosterbrunnsgatan 5, tel. 112 55.

Blekinge län: *E. Norin*, Hushållningssällskapet, Karlskrona, tel. 11 43, bost. 50 71.

Kristianstads län: *H. Anheden*, Borggatan 20, Långebro, tel. Kristianstad 103 98, bost. 184 78.

Malmöhus län: *C. G. Hammarlund*, Erik Dahlbergsgatan 21 A, Malmö, tel. 119 22.

Hallands län: *G. Edman*, Fiskargatan 6 B, Falkenberg, tel. 23 31, bost. 325.

Älvsborgs läns norra del: *R. Schmuul*, Hushållningssällskapet, Vänersborg, tel. 120 30, bost. 150 49.

Älvsborgs läns södra del: *E. A. Skoglund*, Bergsätergatan 34, Borås, tel. 153 21, bost. 204 25.

Skaraborgs län: *T. Persson*, Gårdsvägen 4, Töreboda, tel. 792.

Vänern: *P. Hjort*, Vegagatan 3, Mariestad, tel. 619.

Värmlands län: *L. Stenberg*, Grängsgatan 1 B, Karlstad, tel. 501 80, bost. 112 69.

Örebro län: *G. Svensson*, Lövstugatan 12 A, Örebro, tel. 236 51.

Västmanlands län: *H. Wiederberg*, V. Långgatan 25, Köping, tel. 102 59.

Kopparbergs län: *E. Eriksson*, Idunvägen 3, Falun 2, tel. 23 30, bost. 22 81.

Gävleborgs län: *G. Skog*, N. Kungsgatan 33, Gävle, tel. 205 00, bost. 258 42 (saltsjöfisket); *H. Forslin*, Bergsvägen 57, Gävle, tel. 205 00, bost. 262 33 (insjöfisket).

Västernorrlands län: *R. Stark*, Brunhusgatan 21 B, Härnösand, tel. 131 35, bost. 148 50, (saltsjöfisket); *N. E. Nilsson*, Hushållningssällskapet, Härnösand, tel. 131 35, bost. N. Nygränd 8, Härnösand (insjöfisket).

Jämtlands län: *B. Lundgren*, Mariavägen 15/3, Östersund, tel. kontor 172 75, fiskodl. (und. sommar) 141 25, bost. 166 08; *H. Breivik*, Hornsgatan 26 B, Frösön 1, tel. Östersund 154 34.

Västerbottens län: *E. Strandberg*, Box 1509 B, Teg, tel. Umeå 925, bost. 48 21 (saltsjöfisket); *A. Rimfält*, Bangatan 5, Umeå, tel. 143, bost. 811; *K. E. Fries*, Box 1150, Vilhelmina, tel. 98, och *R. Gydemo*, Vretgatan 17, Skellefteå, tel. 145 46 (insjöfisket).

Norrbottnens län: *K. B. Johansson*, Hushålln.-sällsk., Luleå, tel. 116 73, bost. Rådstug. 9, Luleå, tel. 178 64 (saltsjöfisket), *E. Mattson*, Hushålln.-sällsk., Luleå, tel. 116 73, bost. Skeppsbrog. 38, tel. 174 93 (insjöfisket, N. delen), *U. Lappea*, Hushålln.-sällsk., Luleå, tel. 116 73, bost. Kungsg. 46, tel. 174 93.

Övriga

Vandringsfiskutredningen:

Ordförande: Byråchef *G. Alm*, Sötvattenslaboratoriet, Drottningholm, tel. Sthlm 72 00 40, bost. Fiskargatan 9, Stockholm, tel. 40 80 75.

Sekreterare: Fil. lic. *E. Montén*, K. Vattenfallsstyrelsen (se nedan).

Fiskeribiolog: Fil. dr *B. Carlin*, Baldersvägen 14, Sundsvall, tel. 174 19, bost. Lotsgatan 18 C, Skönsberg, tel. Sundsvall 174 37.

Assistenter: Fil. mag. *Eva Bergström*, Höllelaboratoriet, Bispfors, tel. Bispgården 154, bost. 150; Dr *V. Mieziš*, Sötvattenslab., Drottningholm; *E. Lundin*, Baldersvägen 14, Sundsvall.

Fiskmästare: *Y. Ottosson*, *G. Eklund*, Höllelaboratoriet, Bispfors, tel. Bispgården 154.

Kungl. Domänstyrelsen:

Föredragande: Jägmästare *E. G. Bertil Dyberg*, Munkbron 11I, Stockholm, tel. 22 50 40. Bostad: Bellmansgatan 22 B, tel. 42 97 33.

Fiskevårdskonsulent: Forstmästare *B. Tägtström*, Fack 423, Österbybruk, tel. Dannemora 108.

Fiskevårdskonsulent: Fil. mag. *B. Enros*, Munkbron 11I, Stockholm. Bostad: Rinkeby gård, Danderyd, tel. Stockholm 55 21 26.

Fiskmästare: *Martin Eriksson*, Piteå revir, Piteå tel. 111 78; *Hans Norberg*, Överjägmästarexpeditionen, Sollefteå, tel. 123 50.

Kungl. Vattenfallsstyrelsen, Fiskeavdelningen, Pajalagatan 3, Stockholm-Vällingby, tel. 87 00 00, riks. 87 00 20.

Fil. dr *A. Lindroth*, bost. Rättviksvägen 29, Bromma, tel. 25 69 60.

Fiskefrågor i vattenmål:

Byrådirektör *Bo Sten*, bost. Enspännargatan 14, Stockholm-Vällingby tel. 38 38 18.

Förste byråsekr. *O. Forseth*, bost. Vägmästarbacken 6, Spånga tel. 36 55 29.

Förste fiskmästare *H. Runnström*, bost. Friherregatan 82, Stockholm-Vällingby, tel. 38 68 06.

Fiskodlingsfrågor:

Fil. lic. *E. Montén*, bost. Parkvägen 52, Nacka, tel. 16 31 88.

Fiskerikontrollör *N. G. Anderson*, Umeå, tel. »Vattenfall», bost. Östra Esplanaden 7 A, Umeå, tel. 5393.

Förste fiskmästare *O. Björklund*, bost. Grödingevägen 65, Tumba, tel. Tumba 324 94.
 Tekniskt biträde *B. Hultgren*, Höllelaboratoriet, Bispfors, tel. »Vattenfall».
 Långhults laxodling Målaskog, tel. Ljungby 420 59:
 Fiskmästare vakant, tf. *I. Josephsson*.
 Norrbottens kraftverk:
 Porjus fiskodling, Porjus, tel. 101 50:
 Fiskmästare *A. Danielsson*, bost. tel. 102 61.
 Övre Norrlands Kraftverk:
 Norrfors laxodling, Brännland, tel. 301 11:
 Fiskmästare vakant, tf. *H. Johansson*.
 Mellersta Norrlands Kraftverk:
 Forsmo laxodling, Forsmo, tel. Sollefteå 222 16:
 Fiskmästare *M. Sjödin*, bost. Sollefteå 220 75.
 Höllelaboratoriet, Bispfors, tel. Bispgården »Vattenfall»:
 Fiskmästare *I. Sahlin*, bost. tel. Bispgården »Vattenfall».
 Älvkarleby Kraftverk:
 Näs laxodling, Näs Bruk, tel. Krylbo 702 36:
 Fiskmästare vakant, tf. *O. Carlberg*.
 Södra Sveriges Fiskeriförening, Aneboda, Ugglehult.
 Tel. Aneboda 29.
 Verkställande direktör: Fil. lic. *B. Bērziņš*, tel. Aneboda 14.
 Fiskmästare: *J. Jonasson* och *A. Johansson*.
 Svenska lax- och laxöringföreningen u.p.a., Malmö:
 Ordförande: Dir. *Ph. Wolf*, Fosievägen 78, Kulladal, tel. Malmö 278 71.
 Fiskmästare *A. B. Sundqvist*, Håstad pr Örtofta, tel. Lund 492 62.
 Bergeforsens Kraftaktiebolag, Fiskeavdelningen samt Bergeforsens laxodling, box 1196, Sörberge, tel. Sundsvall 788 82, 789 98:
 Fiskeribiolog fil. dr *A. Lindroth*, Rättviksvägen 29, Bromma, tel. 25 69 60.
 Fiskerikonsulent *H. H. Peterson*, bost. tel. 788 61.
 Fiskmästare *G. Eklund*, bost. tel. 782 66.
 Fiskodlingsförmän *E. Åkerström* och *S. Fredriksson*.
 Fiskeförman *H. Åslin*.
 Indalsälvens och Faxälvens Vattenregleringsföretag.
 Birger Jarlsgatan 41 A, Stockholm C, tel. 23 69 40.
 Fiskmästare: *H. Lindén* (bost. tel. 94 39 55).
 Fiskeavdelningen. Litsvägen 22, Östersund, tel. 173 80.
 Fiskmästare: *S. Dahlquist* (bost. tel. 182 82), *P. O. Jonsson* (bost. tel. 147 07), *E. Fisk*.
 Kontorist: *G. Ericsson*.
 Indalsälvens Vattenregleringsföretags fiskodlingsanläggningar:
 Semlan, Mörsil, tel. 95.
 Fiskmästare: *G. Stjärnström*.
 Bonäshamn, tel. Järpbyn 24.
 Fiskmästare: *A. Klitgaard*.
 Dalälvens Vattenregleringsföretag, Falun, tel. 4174.
 Dalälvens Vattenregleringsföretags fiskodlingsanstalt på Sollerön: Fiskmästare *A. Persson*, Sollerön, tel. 220 29.
 Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse:
 Fiskeriasistent: *B. Hemming*, Johanneshovs Isstadion, Johanneshov, tel. 39 28 74, bost. Ibsengatan 76, 1 tr., Bromma.
 Mo & Domsjö AB:
 Fiskmästare *G. Öquist*, Olstorp, Husum, tel. 460.
 Billeruds AB:
 Fiskerikonsulent: *S. Hedefalk*, Glava, tel. Hillringsberg 420 94.

Uddeholms AB:
 Fiskerikonsulent: *E. Molin*, Uddeholm, tel. Hagfors 114 00/240, bost. 232 68.
 Kraft AB Ljusne Strömmar:
 Fiskmästare: *Einar Carlsson*, Box 888, Ljusne, tel. Söderhamn 672 63. Fiskodlingsförmän: *B. Nilsson*.
 Dönje Kraft AB, Bollnäs:
 Fiskmästare: *Einar Carlsson*, Box 888, Ljusne, S.-I. Zettergren, Bollnäs tel. 127 20.
 Långsele Laxodling AB, Fack 38, Långsele, tel. Sollefteå 207 91:
 Fiskmästare *A. Sjölander*, Box 1215, Långsele, tel. Sollefteå 230 39.
 Skellefteälvens Regleringsförening:
 Fiskmästare *S. Nordin*, Skellefteå, kontor Postfack 48, tel. 144 10 (växel). Bostad: Aldergatan 8, tel. 164 87.
 Graningeverkens AB, Österforse:
 Fiskmästare *G. Ahlbäck*, Box 4470, Skellefteå 2, tel. 170 70, bost. 551 93.
 Sydsvenska Kraft AB:
 Jägmästare *H. Martinell*, Kallinge, tel. Ronneby 549.
 Fiskmästare *A. Svensson*, Laholm, tel. 0430/102 93.
 Skogsägarnas Cellulosa AB:
 Fiskmästare: *Kurt Eriksson*, Mönsterås, arb. tel. 11 00.

SVENSK FISKERI TIDSKRIFT

Utkommer med ett häfte per månad. Prenumerationspris 11:— pr år (inkl. medlemsavgift i Svenska fiskevårdsförbundet). Prenumeration för yrkesfiskare 5:—. Prenumeration direkt hos distributören.

Äldre årgångar av SFT säljas av distributören i mån av tillgång. Före 1935 3:—; 1935—47 4:—; 1948—50 5:—; 1951—59 7:— pr årgång.

Red.: Fil. dr *O. Olofsson*, Planetgatan 15, Lund 2. Tel. 150 98.

Prenumeration } Kamrer *S. Ströhm*,
 Distribution } Gyllenkroks allé 5, Lund.
 Annonser } Tel. 174 75, bost. 123 50.

Postgiro: 9 04 92, Lund.

ANNONSTARIFF (pris pr införande):
 1/1 sida (210×150 mm) ..... 150:—
 1/2 sida (105×150 eller 210×75 mm) 80:—
 1/4 sida (52×150 eller 105×75 mm) 45:—
 1/8 sida (26×150 eller 52×75 mm) 25:—

Rabatt vid beställning av annons i 6 häften under året 15 %, i 12 häften 25 %.

OBS! Anmäl varaktig adressförändring till distributören!

Enkelknutna, Dubbelknutna eller Knutlösa?

Tvinnade eller heldragna?
Nylon, perlon, kuralon, terylene
eller Polyeten?

Vi äro fackmän på området med väl sorterat lager och lämna sakliga upplysningar om garner, tälvar, konstfibernet och knutar.

**Lundgrens
Fiskredskaps-Fabrik A/B**

Storkyrkobrinken 12, STOCKHOLM C
Tel.: (010) 20 10 22, 10 21 22

**S N A B B
S Ä K E R
S T A R T**

året runt

Säljes hos
återförsäljare
landet runt

AB Accumulatorfabriken TOR

Norbergsgatan 3, **Malmö** - Tel. 803 20

VATTENFALL

söker

FISKMÄSTARE

för åtgärder avseende lax i Lule älv. Sökande bör ha genomgått Statens Fiskeriskola och helst ha erfarenhet av lax. Närmare upplysningar om tjänsten lämnas av dr Lindroth, tel. Stockholm 87 00 00 (riks 87 00 20).

Ansökningshandlingar med uppgift om löneanspråk och tidigaste tillträdesdag insändes före den 15 februari till Kungl. Vattenfallsstyrelsen, Fack, Stockholm 1. Denna tidskrift återopas. Märk ansökan och kuvert B 3.

GLÖM EJ

att förnya prenumerationen för år 1960